

Bundel - Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën van 16 september 2026

Agenda bijlagen

Technische vragen en beantwoording Waterschapsverordening
Actie- en toezeggingenlijst commissie BCF 16 september 2026

- 1 Opening en vaststelling agenda
- 2 Voorstellen t.b.v. besluitvorming AB
- 2.1 Rapportage verbonden partijen en overige samenwerkingsvormen 2026
 - Dossier 4673 voorblad
 - AB-voorstel Rapportage verbonden partijen 2026
 - Bijlage 1 Rapportage verbonden partijen 2026
 - Bijlage 2 Rapportage overige samenwerkingsvormen 2026
 - Bijlage 3 Definitie verbonden partij
- 2.2 Controleprotocol 2026 en Normen/Toetsingskader 2026
 - Dossier 4809 voorblad
 - AB-voorstel Controleprotocol en Normen Toetsingskader 2026 na Auditcommissie
 - Bijlage 1 Controleprotocol 2026
 - Bijlage 2 Normen Toetsingskader 2026 externe regelingen
 - Bijlage 3 Normen Toetsingskader 2026 externe regelingen wijzigingen 2026
 - Bijlage 4 Normen Toetsingskader 2026 interne regelingen
- 2.3 Financieel overzicht jaareindeverwachting 2026-2
 - Dossier 4457 voorblad
 - AB-voorstel Jaareindeverwachting 2026-2 (JEV2026-2)
- 3 Stukken ter consultatie
- 3.1 Brabantbrede beleidsrijke wijzigingen Waterschapsverordening
 - Dossier 4153 voorblad
 - Voorstel tbv consultatie cie BCF 16 september
 - Bijlage 1 toelichting bij presentatie 9 september 2026
 - 20260915 Schriftelijke inspraakreactie Reusel-De Mierden Waterschapsverordening
 - 20260915 Schriftelijk inspraakreactie Bladel Waterschapsverordening
- 4 Verbonden Partijen
- 5 Terugkoppeling door de portefeuillehouders
- 6 Overzicht van toezeggingen commissie BCF
 - Actie- en toezeggingenlijst commissie BCF t.b.v. cie BCF 16 september 2026
- 7 Rondvraag
- 8 Sluiting

Beantwoording technische vragen beeldvormende bijeenkomst 9 september 2026 – Brabantbrede beleidsrijke wijzigingen Waterschapsverordening

I. Technische vragen waarvan tijdens de beeldvormende bijeenkomst is afgesproken deze achteraf schriftelijk te beantwoorden.

Wilma Kwinten (WaW)

Vraag

Verzoek verstrekken van de informatie van de participatiewebsite.

Antwoord

De informatie over het participatieproces is te vinden op www.brabantsewaterschapsverordening.nl. Voor drie van de vier Dommelspecifieke wijzigingen gaf deze website onverhoopt een foutmelding. Dit moet uiteraard worden gecorrigeerd. Hierbij ontvangt u ook via deze weg de informatie die op de website stond voor deze wijzigingen.

Algemene stop op de realisatie van nieuwe putten

- Wat verandert er?

We staan in alle gebieden geen nieuwe grondwateronttrekkingen meer toe voor:

- o beregenen van grasland,
- o beregenen van akkerbouw, vollegronds tuinbouw, vollegronds boomteelt, glastuinbouw, container- en substraatteelt
- o overige grondwateronttrekkingen

In het antwoord op de vraag “Hoe is het nu geregeld?” zijn de verschillende doelen voor onttrekkingen opgenomen.

- Hoe is het nu geregeld?

Het boren van nieuwe grondwaterputten is in sommige gebieden toegestaan d.m.v. een vergunningplicht of meldplicht. Dit geldt voor: buiten beschermd gebied, attentiegebied, invloedsgebied Natura 2000 of beperkt invloedsgebied natura 2000.

In de regels die nu gelden, zijn geen specifieke regels opgenomen voor het boren van putten. Er zijn voorwaarden opgenomen voor grondwateronttrekkingen. Hierin onderscheiden we de volgende doelen voor onttrekkingen:

1. Drainage
2. Beregenen van grasland
3. Beregenen voor akkerbouw, vollegronds tuinbouw, vollegronds boomteelt, glastuinbouw, container- en substraatteelt
4. Brandblusvoorzieningen
5. Tijdelijke bronbemalingen
6. Grondwatersanering
7. Veedrenkputten en overige grondwateronttrekkingen

- Waarom verandert dit?

De aanpassing zorgt voor minder grondwateronttrekkingen. Dat leidt tot minder daling van grondwater.

- Wat betekent dit?

Nieuwe grondwateronttrekkingen zijn niet meer mogelijk voor beregenen en voor overige onttrekkingen in alle gebieden.

Verankering reserveringsgebieden waterberging

- Wat verandert er?

De begrenzing reserveringsgebieden waterberging uit de provinciale omgevingsverordening nemen we over als nieuw werkingsgebied. We gebruiken dezelfde regels als voor waterbergingsgebieden (art. 4.2):

Artikel 4.2 Aanwijzing vergunningplichtige gevallen

Het is verboden zonder omgevingsvergunning in een bergingsgebied:

- a. het maaiveld te verhogen;*
- b. een waterkerende constructie aan te brengen, te wijzigen of te verwijderen; of*
- c. een bouwwerk aan te brengen of te wijzigen als daardoor het waterbergend vermogen afneemt.*

- Hoe is het nu geregeld?

Reserveringsgebieden waterberging zijn opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening. Dit zijn gebieden die volgens onze modellen vaker dan 1x100 jaar overstromen. Dit heeft geen doorwerking richting grondeigenaren.

Reserveringsgebieden waterberging moeten daarom ook in gemeentelijke omgevingsplannen worden opgenomen. Dit is niet overal zo. Bij ongewenste ontwikkelingen zijn we volledig afhankelijk van de gemeente: in hoeverre maken zij, al dan niet in overleg met ons, deze ongewenste activiteiten mogelijk.

- Waarom verandert dit?

We willen voorkomen dat er ontwikkelingen plaatsvinden in de reserveringsgebieden voor waterberging. Daardoor wordt het bergend vermogen beperkt. Er kan afwenteling plaatsvinden en daarmee risico's op wateroverlast.

- Wat betekent dit?

Bepaalde ontwikkelingen (zoals het ophogen van gronden) zijn in reserveringsgebieden waterberging niet meer mogelijk zonder vergunning. Volgens de huidige beleidsregels voor bergingsgebieden is onder voorwaarde nog wel ophoging in combinatie met compensatie van de waterberging mogelijk. Dat willen we niet meer.

Geen nieuwe geïsoleerde wateren graven

- Wat verandert er?

Het graven van nieuw oppervlaktewater, zoals vennen of plassen, die dieper zijn dan de gemiddeld hoogste wintergrondwaterstand maken we vergunningplichtig en staan we alleen toe als er geen verdrogend effect is. Dit geldt voor alle gebieden. Poelen zijn een uitzondering; die vallen onder de algemene regels.

- Hoe is het nu geregeld?

Het is verboden zonder een omgevingsvergunning een nieuw oppervlaktewater te graven. Het verbod geldt niet voor het graven van nieuw oppervlaktewater buiten de beschermingszone bij een A-water en buiten beschermd gebied, attentiegebied en

beekdal, als daardoor geen directe verbinding ontstaat tussen verschillende peilvakken. Deze uitzondering geldt niet als het om A- of B-water gaat.

- Waarom verandert dit?

Oppervlaktewater heeft een drainerende werking. Dat kan leiden tot daling van grondwater. Door een vergunningplicht wordt dit beperkt.

Oppervlaktewater verdampt sneller dan grondwater. De verdamping van water wordt door het instellen van een vergunningplicht beperkt.

Voor de aanleg van oppervlaktewater worden graafwerkzaamheden verricht. Hierbij is een kans dat er waterscheidende lagen worden doorbroken, dit heeft impact op grondwaterstromingen.

- Wat betekent dit?

De gevolgen zijn afhankelijk van de functie waar het oppervlaktewater voor bedoeld is.

Het blijft mogelijk om oppervlaktewateren aan te leggen, als aangetoond kan worden dat de impact op het grondwater beperkt is. Het doel is vooral om zicht te hebben op de impact op het grondwater. Om daarmee een doelmatige afweging te maken bij vergunningverlening, met ruimte voor maatwerk. We verwachten dat consequenties zeer beperkt zijn.

Maarten DeWachter (WN)

Vraag

Begripsbepaling van retourbemaling in de Waterschapsverordening. Betreft dit in de grond brengen, infiltreren op het maaiveld of ook herbruik?

Antwoord

In de ontwerp waterschapsverordening is nog geen begripsbepaling opgenomen voor retourbemaling. Bij het verwerken van de ontwerp waterschapsverordening naar definitieve waterschapsverordening wordt hiervoor een begripsbepaling opgenomen. Dit vraagt nog verdere afstemming met de andere Brabantse waterschappen.

Wim van der Hulst (CDA)

Vraag

In hoeverre is voorafgaand aan het opstellen van de ontwerp-Waterschapsverordening afgewogen dat nieuwe vergunningsplichten leiden tot administratieve lasten (VTH)? Waarom geen algemene regels? Wat is de sturingsfilosofie?

Antwoord

Deze afweging heeft plaatsgevonden. Hiervoor zijn ook enkele regels gewijzigd. Tegelijkertijd wordt erkend dat er regels bijkomen, wat leidt tot extra administratieve lasten. Per wijziging is op basis van doelmatigheid afgewogen of, en zo ja op welke wijze, een onderwerp in de waterschapsverordening kan worden opgenomen.

II. Technische vragen schriftelijk ingediend na de beeldvormende bijeenkomst.

Gerrit Verhoeven (CDA)

Vraag

Is het mogelijk om in de WSV op te nemen dat water wat in bebouwd gebied geïnfiltreerd moet worden (80 mm) dat dit ook mag in het landelijk gebied?

Je kan zo een opdracht voor de stad neerleggen tegen betaling in het landelijk gebied via groene en blauwe diensten bijvoorbeeld of waterberging in natuurgebieden. Dit moet dan wel komen bovenop wat er nu al gebeurt.

Antwoord

Ja, juridisch en beleidsmatig is dat in beginsel mogelijk, maar daarvoor zou de systematiek van de Waterschapsverordening wel expliciet ruimte moeten bieden.

De huidige 80 mm-eis is doorgaans gekoppeld aan het uitgangspunt dat de toename van afstromend hemelwater door verharding wordt gecompenseerd binnen hetzelfde gebied of stroomgebied. Daarachter zitten doelen als: voorkomen van wateroverlast ter plaatse; vasthouden van water waar het valt; beperken van piekafvoeren en versterken van de lokale grondwateraanvulling.

Helen de Rooij (PvdD)

Vraag 1

Wat is de inhoudelijke onderbouwing van de 100mm compensatie? Zit daar een berekening achter en zo ja kunnen wij die krijgen?

Antwoord

Zie hiervoor de hydrologische uitgangspuntennotitie: <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2026-27918/1/bijlage/exb-2026-27918.pdf>.

Vraag 2

Wat zijn de nadelen /gevolgen voor de watertransitie en de doelen van het waterschap van het voor het bebouwd gebied aanpassen van 100mm naar 80mm? Zowel op korte- als langetermijn?

Antwoord

Het verlagen van de compensatie-eis van 100 mm naar 80 mm in bebouwd gebied betekent dat minder hemelwater wordt vastgehouden, geïnfiltreerd of geborgen bij nieuwe ontwikkelingen. Hierdoor neemt de afvoer naar het regionale watersysteem toe en wordt een deel van de neerslagbelasting afgewenteld op oppervlaktewater.

Op korte termijn kan dit leiden tot een grotere belasting van het regionale watersysteem tijdens piekbuien en minder ruimte om neerslag lokaal vast te houden. Ook wordt minder invulling gegeven aan het principe van water en bodem sturend.

Op lange termijn vermindert een lagere compensatie-eis de bijdrage van stedelijke ontwikkelingen aan de watertransitie en aan het vergroten van de sponswerking van het gebied. Hierdoor wordt het lastiger om het watersysteem klimaatbestendig en robuust in te richten voor de verwachte toename van extreme neerslag en langere perioden van droogte.

Daarnaast neemt de kans toe dat in de toekomst aanvullende maatregelen nodig zijn om dezelfde mate van bescherming en veerkracht van het watersysteem te realiseren.

Vraag 3

Kan er uitgelegd worden hoe sommige maatregelen uit de waterschapsverordening raken aan de gemeentelijke bevoegdheden?

Antwoord

Sommige maatregelen uit de waterschapsverordening, zoals de verplichting om extra waterberging te realiseren bij een toename van verhard oppervlak, hebben een directe relatie met gemeentelijke bevoegdheden. Gemeenten zijn immers verantwoordelijk voor de ruimtelijke inrichting van hun grondgebied en nemen besluiten over nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen binnen en buiten bestaand bebouwd gebied.

De waterschapsverordening schrijft echter niet voor waar of op welke wijze een ontwikkeling ruimtelijk moet worden ingericht. De verordening stelt uitsluitend randvoorwaarden vanuit het watersysteem, bijvoorbeeld dat voldoende compenserende berging moet worden gerealiseerd om nadelige gevolgen voor het regionale watersysteem te voorkomen. Het blijft vervolgens aan de gemeente en initiatiefnemer om binnen de ruimtelijke planvorming te bepalen hoe en waar aan deze voorwaarden invulling wordt gegeven.

Binnen bebouwd gebied kan dit betekenen dat bij herstructurering, inbreiding of uitbreiding ruimte moet worden gereserveerd voor maatregelen als waterberging, infiltratievoorzieningen of andere vormen van waterrobuuste inrichting. Daarmee beïnvloeden de regels uit de waterschapsverordening de beschikbare ruimtelijke ontwikkelingsruimte, maar zij treden niet in de gemeentelijke bevoegdheid om de ruimtelijke afweging te maken. De regels borgen dat ruimtelijke ontwikkelingen bijdragen aan een klimaatbestendig en robuust water- en bodemsysteem en voorkomen dat wateroverlast of afwenteling op andere gebieden ontstaat.

Daarbij is het van belang onderscheid te maken tussen een doelvoorschrift en een middelvoorschrift. Het waterschap kan een waterbergings- of compensatieopgave voorschrijven vanuit zijn taak voor het watersysteem. Wanneer echter één specifieke maatregel, zoals infiltratie in de bodem, wordt voorgeschreven, moet zorgvuldig worden bezien hoe dit zich verhoudt tot bevoegdheden van de gemeente als bevoegd gezag voor bodemlozingen (infiltratie) en lokale omgevingsplanregels.

Vraag 4

Jullie hebben aangegeven dat er een risico is op extra kosten door een toename van de benodigde capaciteit voor de vergunningaanvragen. Is het juridisch mogelijk om dat te bekostigen via leges? Zoals dat ook gebruikelijk is voor vergunningaanvragen bij gemeentes. Zo nee, waarom niet.

Antwoord

Juridisch is bekostiging via leges mogelijk voor waterschappen, maar niet zolang Waterschap De Dommel geen legesverordening heeft vastgesteld die hiervoor een grondslag biedt. Daarom is in de huidige situatie geen directe kostendoorberekening aan vergunningaanvragers mogelijk.

Vraag 5

Is gekeken naar welke extra regels andere waterschappen in hun verordening hebben gezet, zoals Amstel gooi en vecht, en welke punten daarvan hebben wij specifiek niet opgenomen en waarom? Wat zijn de verschillen?

Antwoord

Met name voor de regels rondom verhard oppervlak, is gekeken naar de wijze waarop andere waterschappen dit onderwerp in hun verordening hebben geregeld. Daarbij zijn geen specifieke bepalingen één-op-één overgenomen. De regelingen van andere waterschappen zijn vooral gebruikt als inspiratie bij het opstellen van de voorgestelde wijzigingen. Hieruit blijkt dat voor dit onderdeel verschillende systematieken worden toegepast.

Vraag 6

“Bovendien sluit de verordening juridisch en technisch niet goed aan op de Omgevingswet, waardoor de kwaliteit en toepasbaarheid van de regelgeving onder druk komen te staan.” Wat wordt met deze zin bedoeld? Hoe sluit het niet goed aan op de omgevingswet en wat is ervoor nodig dat wel te laten doen?

Antwoord

Met deze zin wordt bedoeld dat de huidige waterschapsverordening in de basis nog grotendeels is opgebouwd vanuit het oude denkkader en de oude regelgeving, terwijl de Omgevingswet een andere systematiek en werkwijze vraagt. In de huidige verordening worden het oude denkkader, dat vooral gericht is op waterafvoer, en het nieuwe denkkader van de watertransitie gecombineerd. Hierdoor ontstaat een verordening die niet altijd logisch, integraal en toekomstbestendig is ingericht.

Daarnaast sluit de verordening juridisch en technisch onvoldoende aan op de systematiek van de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Dit kan gevolgen hebben voor de kwaliteit, toepasbaarheid en digitale functionaliteit van de regels. Ook de juridische doorvertaling van regels brengt momenteel risico's met zich mee en de vertaling naar informatiesystemen is complex en tijdrovend.

Om dit te verbeteren is meer nodig dan het opnieuw aanpassen van afzonderlijke regels. Een correcte implementatie van de huidige beleidskeuzes vraagt om het opstellen van een nieuwe waterschapsverordening in plaats van het verder wijzigen van de bestaande verordening. Daarbij kunnen de regels vanaf de basis worden ingericht volgens de systematiek van de Omgevingswet, beter worden aangesloten op de doelen van de watertransitie en beter toepasbaar worden gemaakt binnen het DSO en de uitvoeringspraktijk.

ACTIE- EN TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BCF

Per commissie wordt een actie- en toezeggingenlijst bijgehouden. In deze lijst houden we de acties en toezeggingen van de commissie BCF bij.

De toezeggingen die zijn opgenomen in de memorie van antwoord worden niet herhaald in deze actie- en toezeggingenlijst.

Toegezegd in BCF	Actie / Toezegging	PH	Status
16-9-2026	3.1 Brabantbrede beleidsrijke wijzigingen Waterschapsverordening Toegezegd wordt de technische vragen schriftelijk te beantwoorden, vergezeld van een toelichting m.b.t. definities in de ontwerp WSV.	Fabian Tijhof	

Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën

Dossiernummer 4673
Extern Zaak ID 0539384637
Vergaderdatum 16 september 2026
Agendapunt 2.1
Titel Rapportage verbonden partijen en overige
samenwerkingsvormen 2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën	16 september 2026

Kenmerk: 384637 / 406753

Aan het algemeen bestuur

Datum: 30 september 2026

Rapportage verbonden partijen en overige samenwerkingsvormen 2026

Voorstel

1. Kennis te nemen van de rapportage over verbonden partijen en overige samenwerkingsvormen 2026.
2. Aandachtspunten/kaders meegeven bij verbonden partijen, indien gewenst.

0. Korte samenvatting

Bijgaande rapportage bevat actuele informatie over ontwikkelingen bij die verbonden partijen waarmee Waterschap De Dommel een overeenkomst is aangegaan. Deze rapportage wordt jaarlijks aan het algemeen bestuur ter kennisname voorgelegd.

Het algemene beeld is dat de samenwerking van De Dommel met de verbonden partijen en overige samenwerkingsvormen goed verloopt.

Elke verbonden partij of samenwerkingsvorm kent een bestuurlijke vertegenwoordiger. Deze bestuurlijke vertegenwoordiger is verantwoordelijk voor de informatie van de betreffende verbonden partij/samenwerkingsvorm in deze rapportage.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Het algemeen bestuur wordt jaarlijks geïnformeerd over ontwikkelingen bij verbonden partijen en overige samenwerkingsvormen, door middel van een gestructureerde rapportage. Het algemeen bestuur kan aan de hand van deze ontwikkelingen kaders stellen en haar controlerende taak vervullen. Naast deze jaarlijkse rapportage staat het onderwerp Verbonden Partijen op de agenda van de reguliere commissie. Bij dit agendapunt worden door de portefeuillehouder de actuele ontwikkelingen in of rond de betreffende partijen uitgewisseld met de leden van de commissie.

1.2. Beleidscontext/Historie

In 2013 is door het algemeen bestuur besloten om een gestructureerde rapportage over samenwerkingsvormen toe te voegen aan de P&C cyclus en deze rapportage jaarlijks in september/oktober ter kennisname aan uw vergadering te sturen.

2. Doel/meetbaar effect

Het algemeen bestuur te informeren over verbonden partijen en in staat te stellen haar kaderstellende en controlerende rol te vervullen.

3. Uitwerking van het voorstel

3.1. Inhoud en argumenten

Voorstel 1: Kennis te nemen van de rapportage over verbonden partijen en overige samenwerkingsvormen 2026.

In de rapportage verbonden partijen wordt per verbonden partij actuele informatie gegeven over de doelstelling, activiteiten en prestaties. Daarnaast wordt gerapporteerd over actuele ontwikkelingen en beleidsmatige en financiële risico's. Deze aanpak is overeenkomstig de werkwijze zoals beschreven in de beleidsnota Good Governance, welke als bijlage ter informatie voor (nieuwe) bestuursleden aan dit bestuursvoorstel is toegevoegd. Daarnaast wordt gerapporteerd over de stand van zaken van overige samenwerkingsvormen met bestuurlijke relevantie.

Voorstel 2: Aandachtspunten/kaders meegeven bij verbonden partijen, indien gewenst.

Bij de P&C-cyclus van verbonden partijen is het niet altijd mogelijk om het algemeen bestuur aan de voorkant te betrekken. De P&C-cyclus van de verbonden partijen loopt namelijk niet altijd gelijk met die van ons algemeen bestuur. In dat geval krijgt ons algemeen bestuur achteraf de mogelijkheid om haar zienswijze kenbaar te maken.

Waterschap De Dommel heeft geen directe invloed op de P&C cyclus van de verbonden partijen (met een bestuurlijk en financieel belang). We hebben de P&C cyclus van de verbonden partijen in beeld gebracht. Deze planning van de verbonden partijen hebben we gelegd op onze P&C cyclus. We hebben in beeld gebracht wanneer we welke acties vanuit de P&C producten van de verbonden partijen kunnen verwachten c.q. moeten oppakken en wanneer die landen in het AB. In de gevallen dat de voorstellen qua moment van ontvangst niet meer in het bestuurlijke traject richting AB kunnen worden gebracht is dat in beeld gebracht. Hierbij is tevens in beeld gebracht wanneer het AB dan wordt meegenomen in de informatieoverdracht dan wel de ingediende DB-zienswijze ontvangt ter informatie/bevestiging. Dit voorstel is in de eindfase en zal op korte termijn worden voorgelegd aan het DB.

In de rapportage over verbonden partijen kan het algemeen bestuur ook bij het onderdeel "Aandachtspunten/kaders" hun zienswijze meegeven.

3.2. Risico's

De informatie over de samenwerkingsvormen zoals in de bijlagen opgenomen is gebaseerd op een momentopname. Indien sprake is van risico's welke gedeeld moeten worden met het bestuur, dan worden daar de geëigende momenten in de planning en control cyclus, zoals burap en jaarrekening voor gebruikt. Bovendien zijn de verbonden partijen vast onderdeel van de agenda van de commissie.

4. Financiën

Het financiële belang in de verbonden partijen kent een grote diversiteit. De verschillende belangen worden jaarlijks in de jaarrekening weergegeven.

5. Uitvoering en evaluatie

5.1 Bestuurlijke vervolgstappen:

Niet van toepassing.

5.2 Externe communicatie:

Niet van toepassing.

5.3 Bestuurlijke evaluatie:

Niet van toepassing.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur,

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Bijlage(n):

1. Rapportage verbonden partijen 2026
2. Rapportage overige samenwerkingsvormen 2026
3. Definitie verbonden partij

Besluit

Rapportage verbonden partijen en overige samenwerkingsvormen 2026

Het algemeen bestuur besluit conform voorstel zonder hoofdelijke stemming.

1. Kennis te nemen van de rapportage over verbonden partijen en overige samenwerkingsvormen 2026.
2. Aandachtspunten/kaders meegeven bij verbonden partijen, indien gewenst.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 30 september 2026.

het algemeen bestuur,

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Rapportage Verbonden partijen

geactualiseerd tot en met 1 juli 2026

Bijlage 1

Naam verbonden partij (VP)	Unie van Waterschappen (UvW)
Rechtsvorm	Vereniging
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Erik de Ridder, lid Algemene Ledenvergadering (ALV) Vincent Lokin, lid dagelijks bestuur Unie van Waterschappen
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Behartiging van de belangen van de Nederlandse waterschappen op nationaal, Europees en internationaal niveau, alsmede de ontwikkeling van een gezamenlijke visie en het bepalen van gezamenlijke standpunten van haar leden en verlenen van service aan haar leden.
Relatie met beleidsveld	Alle beleidsvelden
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Het belang van WDD is qua financiën beperkt. Belangrijker is de borging van de (rol-) invulling van de strategische, operationele en uitvoerende taken op de verschillende beleidstafels door de Unie.
Ontwikkelingen verbonden partij	Rol van UvW om te komen tot gezamenlijke visievorming, standpuntbepaling en ondersteuning van de waterschappen bij de overall aanpak om te komen tot een nadere uitwerking. Het verlenen van service blijft een kerntaak maar de beweging van de UvW op het gebied van belangenbehartiging richting Rijk, Interprovinciaal Overleg (IPO) en Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) neemt verder toe waarbij UvW in een aantal gevallen meer en meer ook een trekkers- / initiatiefrol namens de waterschappen vervuld, zoals bijvoorbeeld bij Energietransitie. De UvW blijft een ondersteunende rol spelen bij de ontwikkelingen rondom de rechtmatigheidsverantwoording, de verslaggevingseisen zoals BBV/BBVW/ commissie BADO en de ontwikkelingen rondom de ESG-verantwoording.
Beleidsmatige en financiële risico's	Extra aandacht voor digitalisering/ BIWA, Privacy en Omgevingswet (ook in relatie tot ICT ontwikkelingen Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)) blijft ook de komende jaren nodig. Naast Waterveiligheid (HWBP, de 10% projectgebonden eigen bijdragen en het behoud van de solidariteitsgedachten tussen de waterschappen), droogte is ook de wateroverlast en de toename van de weersextremen een bijzonder aandachtsgebied geworden. Na vorig jaar, het eerste jaar van de Rechtmatigheids-verantwoording (RMV), zal de UvW een ondersteunende rol vervullen bij de evaluatie van het effect van de invoering van de RMV en het delen van de eventuele leerervaringen bij de waterschappen.
Aandachtspunten/kaders	Het algemeen bestuur vraagt, net als in voorgaande jaren, aandacht voor risicovolle projecten (bijvoorbeeld rol UvW in traject van de digitale transformatie en cybersecurity in het algemeen (rol UvW in relatie tot het Waterschapshuis), HWBP en de DSO/ Omgevingswet) en de ontwikkelingen van de "verbetervoorstellen" uit het ("permanente") onderhoudsspoor van het (nieuwe) belastingstelsel.

Naam verbonden partij (VP)	Stowa
Rechtsvorm	Stichting
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Erik de Ridder, participant (niet vertegenwoordigd in bestuur)
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het (doen) verrichten van toegepast onderzoek ten dienste van instellingen belast met het beheer van watersystemen en waterketen, alsmede het vergaren en verankeren van deze kennis bij de deelnemers.
Relatie met beleidsveld	Alle beleidsvelden
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	
Ontwikkelingen verbonden partij	STOWA heeft een solide basis binnen de waterschappen opgebouwd. Naast kennisontwikkeling is kennisdeling een steeds groter thema. Ook de verbinding met de Unie van Waterschappen wordt gestimuleerd, bijvoorbeeld op gebied van circulariteit. De STOWA heeft een belangrijke coördinerende rol, onder meer voor circulaire economie in de EFGF (Energie- en Grondstoffenfabriek), in kennisopbouw en -deling voor klimaatadaptatie en andere relevante thema's zoals nieuwe stoffen waaronder PFAS en het realiseren van ecologische doelen KRW. Samen met Stichting RIONED is er nu ok meer aandacht voor infrastructuur afvalwatertransport en is het programma Professionaliseren AfvalwaterTransport (PAT) gestart.
Beleidsmatige en financiële risico's	n.v.t.
Aandachtspunten/kaders	In de nieuwe strategienota van de STOWA staat dat men vol inzet op kennis die daadwerkelijk effect heeft in de uitvoering van waterbeheerders. De organisatie blijft onafhankelijk, wetenschappelijk zorgvuldig en vraaggestuurd, maar kiest nadrukkelijk voor een actievare, agenderende rol. Kennis moet niet alleen worden ontwikkeld, maar ook landen, doorwerken en leiden tot ander gedrag en betere keuzes bij waterbeheerders, bestuurders en beleidsmakers.

Naam verbonden partij (VP)	Noord-Brabantse Waterschapsbond (NBWB)
Rechtsvorm	Vereniging
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Erik de Ridder (voorzitter) Mado Ruijs (bestuurslid) Henk Kielenstijn (secretaris en penningmeester)
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	De NBWB behartigt de gemeenschappelijke belangen van de Brabantse waterschappen in de provincie Noord-Brabant.
Relatie met beleidsveld	Alle beleidsvelden
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Belangenbehartiging en samenwerking op onderwerpen die het eigen stroomgebied overstijgen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De NBWB richt zich meer en meer op het afstemmen van onderwerpen en standpunten en daarmee gezamenlijk optreden door of namens de deelnemende waterschappen naar externe partners/partijen.
Beleidsmatige en financiële risico's	De NBWB kent een eigen begroting die wordt voorgelegd aan het bestuur. De staf-ondersteuning van de NBWB wordt separaat doorbelast.
Aandachtspunten/kaders	De bestuurlijke actualiteit is veelal richtinggevend/ bepalend voor de aandachtspunten. Jaarlijks worden de onderwerpen besproken en afgestemd met het bestuur en wordt besloten of mogelijke onderwerpen tot een nieuwe bestuursopdracht leiden.

Naam verbonden partij (VP)	Nederlandse Waterschapsbank N.V.
Rechtsvorm	N.V.
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Vincent Lokin; lid Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA)
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	De NWB Bank is een vooraanstaande financiële dienstverlener voor de overheidssector. Voor gemeenten, provincies, instellingen voor volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en activiteiten op het gebied van water en milieu, arrangeert de bank korte en langlopende kredieten. Doelstelling van de bank is het zo gunstig mogelijk en op maat aanbieden van de gewenste financieringen.
Relatie met beleidsveld	Bestuur en Bedrijfsvoering
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Belang van WDD in en op beleid van NWB is beperkt. Focus is gericht op beleid inzake uitkeren dividend en de borging van de continuïteit van de beschikbaarheid van kredieten tegen aantrekkelijke tarieven.
Ontwikkelingen verbonden partij	De ontwikkelingen rondom de kaders vanuit de ECB (o.a. Bazel III) als specialistische bank en de effecten van deze kaders op het dividendbeleid worden blijvend gevolgd. Daarnaast is vanuit de wet- en regelgeving de NWB aangepast en is de NWB een structuurvennootschap geworden (wijziging: invulling met Raad van Commissarissen).
Beleidsmatige en financiële risico's	Politiek rondom (de kaders voor) dividenduitkering blijft een bijzonder aandachtspunt, waarbij de problematiek van de renteontwikkeling (mede in relatie tot de ontwikkeling van de staatsschuld) een rol speelt.
Aandachtspunten/kaders	Bevestiging van het dividendbeleid.

Naam verbonden partij (VP)	AQUON
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Fabian Tijhof, lid AB
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	AQUON, Instituut voor wateronderzoek en advies, levert haar diensten voornamelijk aan de negen waterschappen en hoogheemraadschappen Aa en Maas, De Dommel, Schieland en de Krimpenerwaard, Delfland, Rijnland, Hollandse Delta, Brabantse Delta, Rivierenland en De Stichtse Rijnlanden. AQUON biedt het gehele proces van monsternamen tot en met onderzoek van water en advisering aan. De organisatie bestaat uit circa 175 medewerkers. AQUON streeft ernaar ketenpartner van de waterschappen te zijn voor de doelstellingen 'schoon water' en 'natuurlijk water' ten aanzien van water gerelateerd onderzoek en advisering over het natte milieu.
Relatie met beleidsveld	Alle beleidsvelden
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Waterschap De Dommel is deelnemer in de Gemeenschappelijke regeling AQUON.
Ontwikkelingen verbonden partij	De centralisatie van AQUON in Houten is een feit en de ervaringen zijn positief. De medewerkers zijn enthousiast over hun werkomgeving, die de samenwerking ten goede komt. De ingezette lijn van efficiencyverhoging, verbetering van de dienstverlening en samenwerken blijkt succesvol. Voor 2027 is deze succesvolle strategie van groei, innovatie, efficiency en ketenregie vertaald naar de begroting 2027. De waterschappen verwachten na 2028 een geleidelijke afname van de werkomvang na een laatste groeispurt in het kader van de Richtlijn Stedelijk Afvalwater. Deze lijn is te herkennen in de meerjarenbegroting en lijkt realistisch te zijn. In 2027 zal er een nieuwe eigenaar toetreden (Waterschap Limburg). Daarnaast zit Waterschap Scheldestromen in de fase om ook toe te treden vanaf 2028 of later. Hierbij wordt rekening gehouden met onderwerpen als logistiek en personeel in relatie tot ruimte-invulling huisvesting en werkdruk / bezetting.
Beleidsmatige en financiële risico's	Afrekenverschillen in de exploitatie van AQUON (begroting versus realisatie) worden tijdig(er) gesignaleerd en beheerst. De waterschappen en AQUON samen streven ernaar om de vraag vooraf en uiteindelijke werkelijke werkzaamheden beter in te schatten, mede als gevolg van de wijzigingen in de governance (rol werkgroep vraagarticulatie, controllersoverleg en platform eigenaren).
Aandachtspunten/kaders	De toetreding van nieuwe deelnemende waterschappen en de hiermee gepaard gaande wijziging in de GR.

Naam verbonden partij (VP)	Gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Fabian Tijhof, lid AB
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het Waterschapshuis (HWH) is de regie-, beheer- en uitvoeringsorganisatie voor de waterschappen op het gebied van informatievoorziening. De regeling is getroffen om de informatie- en bedrijfsprocessen van de waterschappen te ondersteunen en te voorzien in een behoefte van algemeen belang.
Relatie met beleidsveld	Bestuur en Bedrijfsvoering
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Waterschap De Dommel is deelnemer in de Gemeenschappelijke regeling HWH.
Ontwikkelingen verbonden partij	Afgelopen jaren is veel ingezet op het project en programma gestuurd werken. In het programmatisch werken wordt extra aandacht geschonken aan de ondersteuning van de waterschappen op het gebied van de digitale transformatie, privacy & AVG en risicomanagement / cybersecurity. De ontwikkeling rondom de NIS2-richtlijn, zorgt voor meer eisen aan de verslaglegging binnen de waterschappen.
Beleidsmatige en financiële risico's	HWH werkt opdracht gestuurd en de grip op de financiën en risico's is hierdoor verbeterd. Het aantal projecten van HWH ontwikkelt zich gestaag in het licht van de digitale transitie, digitale transformatie & informatieveiligheid en de aandacht van ICT / Datamanagement, ook in relatie tot ICT beveiligingen en privacy. Aandachtspunt blijft om de HWH-projecten met voldoende waterschapmedewerkers te bemensen. Wanneer de deelnemende waterschappen hierin onvoldoende slagen blijft ook inhuur van de markt nodig, wat qua beschikbaarheid capaciteit en beheersing van de kosten extra risico's met zich meebrengt.
Aandachtspunten/kaders	Binnen HWH vormen de leden van het Opdrachtgeversplatform voortaan het I-beraad. Waar voorheen het I-beraad werd gevormd door directeuren, verschuift de invulling van de aansturing nu van directeuren naar managers naar senior medewerkers. In het najaar 2023 is een externe audit (1-meting) op het gebied van volwassenheidsniveau in relatie tot cybersecurity uitgevoerd. Het resultaat is gedeeld met de UvW (CBCF). De resultaten laten een licht positieve ontwikkeling zien voor Waterschap De Dommel. Deze lijn zal moeten worden doorgetrokken om het gewenste volwassenheidsniveau (4) te gaan halen bij een volgende externe audit in het najaar van 2026.

Naam verbonden partij (VP)	NV Slibverwerking Noord-Brabant (SNB)
Rechtsvorm	N.V.
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Bas Peeters, lid AVA
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het tot stand brengen van en het in stand houden van de duurzame exploitatie van een slibverwerkingsinstallatie voor de verwerking van zuiveringsslib dat in beginsel afkomstig is van de deelnemende waterschappen.
Relatie met beleidsveld	Waterketen
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Waterschap De Dommel is samen met 6 andere waterschappen aandeelhouder van SNB en heeft een belang van 17,01% in het aandelenkapitaal van SNB.
Ontwikkelingen verbonden partij	Om invulling te geven aan het ondernemingsplan 2021-2026 'Samen Natuurlijk Beter' wil SNB onder andere 4 speerpuntprojecten uitvoeren. Hiervoor is instemming nodig van de aandeelhouders van SNB, zowel voor de uitvoering van de projecten als voor de financiering van de projecten met eigen en vreemd vermogen. Stand van zaken van de 4 speerpuntprojecten: - Upgrade lijn 1 + 4: verloopt volgens planning en verwacht wordt dat in februari 2027 alles in bedrijf genomen wordt; - Fosfaatterugwinning: de Raad van Commissarissen en de Directie van SNB hebben op 1 juli 2026 het concept-investeringsvoorstel voor de realisatie van de fosforrecyclingfabriek besproken. Zowel de Raad van Commissarissen als de Directie onderschrijven de strategische meerwaarde van het project voor SNB en spreken hun vertrouwen uit in de samenwerking met SusPhos. De gezamenlijke ambitie om de fosforrecyclingfabriek in Moerdijk te realiseren blijft onverminderd bestaan. Tegelijkertijd is geconcludeerd dat, gelet op de omvang, complexiteit en het innovatieve karakter van de investering, een aantal onderdelen van het investeringsvoorstel nog nadere uitwerking en onderbouwing vraagt voordat een definitief investeringsbesluit aan de aandeelhouders kan worden voorgelegd. Streven is besluitvorming door ons AB op 18 november 2026. Dit onder voorbehoud van ontwikkelingen omtrent de natuurvergunning waarover SNB in overleg is met de provincie; - Stikstofterugwinning: er ligt nu een definitief programma van eisen. Er zijn nog 3 partijen over, eind augustus 2026 zal er een keuze gemaakt worden. De partijen zullen een aanbidding doen in 2 fasen. Er is op dit moment nog niet te zeggen wat de investeringen zullen worden. Het zal in de duurste variant rond de € 20 à € 25 mln. zijn. De financiering staat nog open. Het ligt er helemaal aan welke variant gekozen gaat worden; - Zwavelterugwinning: er is een conceptueel ontwerp gemaakt voor de zwavelrecyclingfabriek. Dit ontwerp is geëvalueerd waarbij twee belangrijke technische aandachtspunten zijn geconstateerd. Ten eerste het risico op kristallisatie in de zwavelrecyclingfabriek en ten tweede het risico dat er gips achterblijft in het teruggewonnen natronloog. Dit laatst heeft mogelijk gevolgen voor het dichtgroeien van de rookgaswassers waar het SO₂ met natronloog wordt afgevangen. Naast deze technische aandachtspunten had SNB meer verwacht van de business case. Daarom is besloten dit project voorlopig stop te zetten. Wel worden de ontwikkelingen in de markt in het oog gehouden die de

	technische uitdagingen weg kunnen nemen dan wel de business case kunnen verbeteren. Er is nog een 5^e project toegevoegd: CO2-afvang. Hiervoor wordt een pilotonderzoek opgezet met behulp van een mobiele pilotinstallatie. In de loop van 2026 moet duidelijk worden of deze pilot doorgang gaat vinden. De daadwerkelijke pilot wordt dan in 2027 uitgevoerd.
Beleidsmatige en financiële risico's	De beschikbaarheid van voldoende verwerkingscapaciteit voor de eigen aandeelhoudende waterschappen in relatie tot de benodigde bezetting van de installatie (bouw energiefabrieken) en de ontwikkelingen op de slibmarkt is bijzonder aandachtspunt/risico. In het ondernemingsplan 2021-2026 'Samen Natuurlijk Beter' is de heroriëntatie (verduurzaming) slibstrategie ingevuld. Belangrijk aandachtspunt hierbij zijn de speerpuntprojecten waaronder de terugwinning van fosfaat en de bijbehorende investering. Inmiddels is er een concept ondernemingsplan 2027-2047. Dit is een actualisatie van het huidige ondernemingsplan. Maatschappelijke, technologische, ruimtelijke en financiële ontwikkelingen en veranderingen bij de rioolwaterzuiveringen zelf raken direct de slibeindverwerking en maken duidelijk dat een langetermijn strategie noodzakelijk is waarin continuïteit, betaalbaarheid, duurzaamheid, circulariteit, innovatie en risicobeheersing in samenhang worden ontwikkeld. Tegen deze achtergrond heeft SNB het strategisch ondernemingsplan 2027–2047 opgesteld: 'Samen Natuurlijk Beter; de kracht van een circulaire toekomst'. Met dit ondernemingsplan kiest SNB nadrukkelijk voor een strategie waarbij de bestaande slibverwerkingsinstallatie tot en met 2047 de stabiele en robuuste basis onder de afvalwaterketen blijft vormen. Tegelijkertijd wordt maximaal ingezet op verdere verduurzaming, circulariteit en innovatie, terwijl in nauwe samenwerking met de waterschappen tijdig wordt toegewerkt naar de slibeindverwerking van de toekomst voor de periode na 2047.
Aandachtspunten/kaders	Het algemeen bestuur wordt nauw betrokken bij toekomstige investeringen op het gebied van grondstoffenterugwinning (fosfaat) met de bijbehorende oprichting van een nieuwe verbonden partij en overige investeringen om de bedrijfsvoering te borgen als gevolg van veranderende wet- en regelgeving.

Naam verbonden partij (VP)	Meervoudige centrumregeling waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta en De Dommel ("De Brabantse samenwerking")
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Erik de Ridder
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Doelstelling is om op verschillende terreinen de samenwerking tussen de Brabantse waterschappen te bevorderen om zo de kwetsbaarheid te verminderen, de kwaliteit te verbeteren en de kosten te beheersen (te verminderen). De verschillende terreinen zijn afzonderlijk benoemd als taakveld met per taakveld een aangewezen centrum waterschap. Binnen "De Brabantse samenwerking" is de Brabant Aquadademie (gezamenlijk verzorgen van opleidingstrajecten) een taakveld met bijzondere aandacht.
Relatie met beleidsveld	"De Brabantse samenwerking" heeft een relatie met het beleidsveld "Bestuur en Bedrijfsvoering". De onderliggende taakvelden kunnen in een aantal gevallen ook worden toebedeeld aan Watersysteem of Waterketen.
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Samenwerking tussen de Brabantse waterschappen bevorderen en juridische en fiscale risico's beheersen.
Ontwikkelingen verbonden partij	De Brabantse samenwerking is in 2023 nieuw leven ingeblazen om zo de verschillende terreinen waarop wordt samengewerkt aan de hand van formele afspraken vorm en inhoud te geven en om te voorkomen dat er juridische of fiscale (BTW) risico's worden gelopen. Samenwerkingen die gaan leiden tot nieuwe taakvelden zullen afzonderlijk worden voorgelegd aan het dagelijks bestuur.
Beleidsmatige en financiële risico's	Door taakvelden onder te brengen in de GR en te werken met een centrumwaterschap en kosten voor gemene rekening betekent dat juridische en fiscale risico's worden beheerst.
<u>Taakveld van samenwerking</u>	
PSA infrastructuur	Waterschap De Dommel richt in, beheert en onderhoud een infrastructuur personeels- en salarisadministratie ten behoeve van het personeel werkzaam bij Waterschap De Dommel en ten behoeve van Waterschap Aa en Maas. Dit betreft een overeenkomst kosten gemene rekening. De overeenkomst is per 1 januari 2024 geactualiseerd.
PSA gegevensverwerking	Waterschap De Dommel voert een professionele gegevensverwerking personeel- en salarisadministratie uit ten behoeve van het eigen personeel. Waterschap De Dommel voert deze gegevensverwerking tevens uit ten behoeve van Waterschap Aa en Maas. Dit betreft een overeenkomst kosten gemene rekening. De overeenkomst is per 1 januari 2024 geactualiseerd.

CISO/FG (Chief Information Security Officer en Functionaris Gegevensbescherming)	De CISO tevens FG in het kader van de Wet politiegegevens (Wpg) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG, VERORDENING (EU) 2016/679) bij waterschap Aa en Maas zal tevens bij waterschappen Brabantse Delta en De Dommel alle werkzaamheden als CISO en FG verrichten. De aard en omvang van de werkzaamheden neemt toe vanwege wijzigingen in de wet- en regelgeving (o.a. door Cbw (Cyberbeveiligingswet) en Wwke (Wet weerbaarheid kritieke entiteiten)). Dit betekent een uitbreiding van de formatie vanaf 2027. Deze uitbreiding betekent dat de vermenging van de functie CISO/FG zal verdwijnen en dat gekozen wordt voor een invulling van de taken door één CISO en één FG voor de 3 Brabantse waterschappen. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan opmerkingen vanuit de Autoriteit Persoonsgegevens over de ongewenste functievermenging van CISO/FG in één functionaris. Dit betreft een overeenkomst kosten gemene rekening. De overeenkomst is per 1 januari 2024 geactualiseerd.
WEB (Waterschapseisenbibliotheek)	De drie waterschappen beogen met het sluiten van deze overeenkomst de voorwaarden vast te leggen waaronder kosten en risico's van de externe kosten aangaande WEB worden verdeeld. De personele bezetting zal evenredig verdeeld worden over de drie waterschappen en valt derhalve buiten de centrumregeling. Dit betreft een overeenkomst kosten gemene rekening.
Brabant Aquademie	Doelstelling is het verzorgen van onderwijsactiviteiten specifiek toegespitst op de behoefte van de drie Brabantse waterschappen. De overeenkomst is per 1 januari 2024 geactualiseerd.
Secretaris rekenkamers	Het invullen van de rol van secretaris/onderzoeker voor de 3 rekenkamers van Waterschap Aa en Maas, De Dommel en Brabantse Delta. De overeenkomst is ingegaan op 1 januari 2026.

Naam verbonden partij (VP)	Overeenkomst waterschappen De Dommel en Brabantse Delta afvalwater Tilburg
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Vincent Lokin, bestuurlijk aanspreekpunt
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Transporteren en zuiveren van beheersgebiedoverschrijdend afvalwater van Waterschap De Dommel door Brabantse Delta en visa versa (betreft Tilburg, Baarle-Nassau, Loon op Zand).
Relatie met beleidsveld	Bestuur en Bedrijfsvoering
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Voor het effectief en efficiënt verwerken van de belastingheffing in de overlap gebieden van de waterzuivering zijn afspraken gemaakt. De partij die het water zuivert krijgt een vergoeding vanuit de belastingopbrengsten van de heffende partij.
Ontwikkelingen verbonden partij	Geen nieuwe ontwikkelingen t.o.v. voorgaand jaar. De gemaakte afspraken worden uitgevoerd.
Beleidsmatige en financiële risico's	n.v.t.
Aandachtspunten/kaders	-

Naam verbonden partij (VP)	Overeenkomst waterschappen Aa en Maas en De Dommel afvalwater Vught
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Vincent Lokin, bestuurlijk aanspreekpunt
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Vanuit doelmatigheidsoverwegingen ontvangt en behandelt Aa en Maas voor Waterschap De Dommel het afvalwater van de gemeente Vught op de RWZI te 's-Hertogenbosch.
Relatie met beleidsveld	Bestuur en Bedrijfsvoering
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Voor het effectief en efficiënt verwerken van de belastingheffing in de overlap gebieden van de waterzuivering zijn afspraken gemaakt. De partij die het water zuivert krijgt een vergoeding vanuit de belastingopbrengsten van de heffende partij.
Ontwikkelingen verbonden partij	Geen nieuwe ontwikkelingen t.o.v. voorgaand jaar. De gemaakte afspraken worden uitgevoerd.
Beleidsmatige en financiële risico's	n.v.t.
Aandachtspunten/kaders	-

Naam verbonden partij (VP)	Muskusrattenbestrijding
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Martijn Tholen, bestuurlijk aanspreekpunt
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Doelmatige bestrijding van de muskus- en beverrat en voorkomen van schade door deze soorten aan waterstaatswerken.
Relatie met beleidsveld	Watersysteem
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Voor het voldoen van de wettelijke taak om Muskus- en beverratten te bestrijden. WDD betaald een jaarlijkse bijdrage aan WBD, die met de uitvoer belast is.
Ontwikkelingen verbonden partij	Muskus- en beverrattenbestrijding is vanaf 1 juli 2011 een wettelijke taak van de waterschappen. Dit betekent dat vanaf 2011 geen bijdrage van de provincie meer wordt ontvangen. Het aandeel van de provincies is voor rekening van de waterschappen. Op basis van de herziening Wet gemeenschappelijke regelingen (WGR) is de evaluatiebepaling en uittredingsregeling in de GR aangepast. Het AB stemt hier naar verwachting mee in op 2 juli 2025.
Beleidsmatige en financiële risico's	Alle lasten en baten die voortvloeien uit de regeling worden verantwoord in de jaarrekening van waterschap Brabantse Delta. Tevens wordt in de jaarrekening van Brabantse Delta een inhoudelijke jaarrapportage over de muskus- en beverrattenbestrijding opgenomen. Daarnaast wordt jaarlijks een separate begroting opgesteld en in de bestuurlijke overlegcommissie – met instemming waterschap (DB)- vastgesteld.
Aandachtspunten/kaders	Belangrijk bespreekpunt landelijk is de landelijke solidariteitsbijdrage. Bestrijdingsorganisatie West- en Midden-Nederland (WMNL) heeft grote moeite om de muskusratten in hun gebied terug te dringen en zij vragen de waterschappen capaciteitsgroei bij hen mee te financieren. Op 25 mei jl. is een bestuurlijk vooroverleg gevoerd met waterschappen Aa & Maas, De Dommel en Brabantse Delta. Hier is afgesproken dat de waterschappen niet zomaar overgaan tot een financiële bijdrage aan WMNL. Eerst moeten zij inzicht geven in waar het is misgegaan en wat daaraan gedaan gaat worden. Dit betreft immers niet alleen een capaciteitsprobleem, maar ook een organisatorisch probleem. Vervolgens moet WMNL bewijzen dat de verbeterde aanpak ook echt werkt. Als dat vervolgens zo is, dan zijn de Brabantse waterschappen bereid mee te financieren, te beginnen (en wellicht te eindigen) met 12 fte (van de gevraagd 48 fte).

Naam verbonden partij (VP)	Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Vincent Lokin is de portefeuillehouder Waterschap De Dommel. Vertegenwoordiging vanuit de 2 Brabantse waterschappen in het bestuur van BHIC is overgedragen naar Waterschap Aa en Maas.
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Het BHIC heeft als doel het behartigen van de belangen van de deelnemende partijen bij alle aangelegenheden betreffende de archiefbescheiden en collecties in rijksarchiefbewaarplaats in de Provincie Noord-Brabant en de archiefbewaarplaatsen van de deelnemende gemeenten en waterschappen.
Relatie met beleidsveld	Bestuur en Bedrijfsvoering
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Binnen de kaders van de Archiefwet is het waterschap verplicht een archieffunctie in te richten. Deze rol is essentieel voor een betrouwbare, toegankelijke en duurzame informatiehuishouding en voor het afleggen van verantwoording over het handelen van het waterschap. Het BHIC vervult voor ons waterschap meerdere functies in samenhang: 1. het invullen van de wettelijk verplichte archivarisfunctie; 2. de advisering over archiefbeheer en duurzame toegankelijkheid van informatie; 3. het uitvoeren van onafhankelijke archiefinspecties; 4. het beheer van fysiek archief op een toegankelijke locatie; 5. het beheer van digitaal archief via het e-depot; 6. het zichtbaar en toegankelijk maken van het cultureel erfgoed van ons watersysteem, in samenwerking met andere overheden en archiefpartners.
Ontwikkelingen verbonden partij	De Tweede Kamer heeft op 18 februari 2025 de nieuwe Archiefwet aangenomen. Op 12 mei 2026 heeft ook de Eerste Kamer ingestemd met de Archiefwet 2026. Daarmee gaat de Wet per 1 januari 2027 in werking. De invoering van de nieuwe Archiefwet leidt ertoe dat de Minister van OCW uittreedt uit de gemeenschappelijke regeling van het BHIC (hetzelfde geldt voor de andere Regionale Historische Centra (RHC's) in Nederland). Op 2 oktober 2024 heeft het AB het toestemmingsbesluit wijziging BHIC GR 2025 genomen. Het AB heeft hiermee haar formele instemming (inclusief haar toestemming) verleend aan het DB om het lidmaatschap aan de GR BHIC te continueren. Tevens heeft het AB dezelfde datum het DB gemandateerd de noodzakelijke besluiten te nemen en vervolghandelingen te verrichten welke noodzakelijk zijn voor de verdere afwikkeling rondom de besluitvorming, communicatie en correspondentie richting BHIC te verzorgen. De belangrijkste wijzigingen, zoals verwerkt in het Wijzigingsbesluit BHIC GR 2025, betreffen: - Uittreden Rijk - Samenstelling algemeen bestuur - Samenstelling dagelijks bestuur: 2 externe leden De uiteindelijke besluitvorming door het DB is vertraagd, omdat gewacht moest worden op de inwerkingtreding van de definitieve Archiefwet, zodat eventuele redactionele wijzigingen die daarmee samenhangen, opgenomen konden worden. De redactionele wijzigingen zijn nu doorgevoerd, ze betreffen de jaartallen. Op 12 mei 2026 heeft ook de Eerste Kamer ingestemd met de Archiefwet 2026. Daarmee gaat de Wet per 1 januari 2027 in werking. De definitieve besluitvorming door het DB heeft plaatsgevonden op 1 september 2026.

Beleidsmatige en financiële risico's	Ontwikkeling van de huisvestingskosten in relatie tot het onderhoud van de huisvesting. Per januari 2019 is het eigenaarsonderhoud van het pand door het Rijksvastgoedbedrijf overgedragen aan het BHIC. Het BHIC ontvangt hiervoor een vergoeding. Een en ander is vastgelegd in een nieuw huisvestingsstelsel. Deze is per 1 januari 2026 in werking getreden.
Aandachtspunten/kaders	-

Naam verbonden partij (VP)	AquaMinerals
Rechtsvorm	B.V.
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Bas Peeters, lid AVA
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	AquaMinerals stelt zich tot doel het actief verlenen van diensten aan participanten om voor huidige en in de toekomst te verwachten grondstoffen uit de watercyclus economische- en duurzaamheidswaarde te creëren.
Relatie met beleidsveld	Waterketen
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Versterken en versnellen van de realisatie van de ambities voor duurzaamheid en circulariteit, door het (sneller) ontwikkelen van rendabele en duurzame afzetketens voor de geproduceerde rest- en grondstoffen van De Dommel én het creëren van de mogelijkheid om, voor zover dit voor De Dommel wenselijk is, deze stromen op termijn via één kanaal te verwaarden.
Ontwikkelingen verbonden partij	Afgelopen jaren zijn naast de drinkwaterbedrijven meerdere waterschappen aandeelhouder geworden. Voor De Dommel verzorgt AquaMinerals de vermarkting en afzet van CO ₂ die afgevangen wordt op RWZI Tilburg. Ook werkt AquaMinerals aan de marktontwikkeling voor Caleyda (natuurlijk polymeer uit afvalwater) vanuit het PHA2Use project.
Beleidsmatige en financiële risico's	Financiële risico's zijn in principe beperkt tot de waarde van de aandelen.
Aandachtspunten/kaders	-

Naam verbonden partij (VP)	Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling (GR)
(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s)	Vincent Lokin, beoogd lid AB
Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties)	Uitvoeren van belastingtaak voor deelnemers. BSOB zorgt ervoor dat iedereen die belasting moet betalen (belastingplichtigen) een aanslagbiljet krijgt en betaalt.
Relatie met beleidsveld	Bestuur en Bedrijfsvoering
Belang WDD (strategisch, operationeel en uitvoerend, financieel)	Schaalvoordeel en vermindering kwetsbaarheid.
Ontwikkelingen verbonden partij	Vanaf 1 januari 2026 is de belastingtaak overgedragen aan de BSOB. De overgang is inmiddels nagenoeg afgerond.
Beleidsmatige en financiële risico's	Verandering van werkwijzen/uitgangspunten t.o.v. de werkwijzen/uitgangspunten van De Dommel vanwege de uniformiteit met de werkwijzen/uitgangspunten van Aa en Maas. Hierover vindt momenteel nog nadere afstemming plaats.
Aandachtspunten/kaders	Uitbreiding van het aantal aangesloten gemeenten uit het werkgebied van WDD bij de BSOB. Doel is om in september documenten m.b.t. toekomstvisie en groeistrategie te bespreken en in december vast te laten stellen door AB van BSOB. Monitoring ontwikkeling opgelegde aanslagen, aantal kwijtscheldingen. Informatievoorziening.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Waterakkoord Midden-Limburgse en Noord-Brabantse kanalen (Watak MLNBK)	2022	<i>Partijen: Rijkswaterstaat en waterschappen Aa en Maas, Brabantse Delta, De Dommel en Limburg</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Martijn Tholen
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): In het Waterakkoord zijn de belangrijkste afspraken vastgelegd over de uitwisseling van water tussen de Midden-Limburgse en Noord-Brabantse kanalen en de aanliggende regionale watersystemen. Het gaat om afspraken tussen Rijkswaterstaat en de waterschappen over waterkwantiteit en waterkwaliteit. Op 27 juni 2022 is het nieuwe Waterakkoord voor de Midden-Limburgse en Noord-Brabantse Kanalen ondertekend. Daarmee is het oude Waterakkoord uit 1994 vervallen.
		Ontwikkelingen/ risico's: Afstemming waterafvoer en -invoer via kanalen is een belangrijk aandachtspunt voor De Dommel. Hierop is de afweging Droge Voeten Boven-Dommel uit 2013 gebaseerd met onder andere de aanleg van waterbergingsgebieden ten zuiden van Eindhoven. In de toekomst zal binnen WATAK ook de inzetvolgorde van nieuwe Howabo-maatregelen worden vastgelegd.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP)		<i>Partijen: Rijkswaterstaat en waterschappen</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Fabian Tijhof
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) is een alliantie van alle 21 waterschappen en Rijkswaterstaat. Om overstromingen in Nederland te voorkomen, versterken wij samen de komende dertig jaar in heel Nederland ongeveer 1.400 kilometer aan dijken en zo'n 400 sluizen en gemalen.
		Ontwikkelingen/ risico's: De alliantie betaalt samen de projecten: Gezamenlijk storten Rijkswaterstaat en de waterschappen jaarlijks circa € 500 miljoen op de dijkrekening. Op dit moment wordt ieder dijkversterkingsproject solidair gefinancierd: het Rijk betaalt 50%, de gezamenlijke waterschappen 40% en het waterschap dat het project uitvoert 10% (=PGEB). Dat vraagt wel om heldere afspraken die blijvend worden nagekomen. In 2024 zijn het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), Unie van Waterschappen (UvW) en Programmadirectie HWBP (PD HWBP) gestart met de herijking van het HWBP. Directe aanleiding van de herijking was de toename van de totale versterkingsopgave die volgde uit het Landelijk Veiligheidsbeeld en Globale Kosteninschatting uit 2023. Daarnaast bleek na 10 jaar HWBP dat de kosten voor de uitvoering van het programma stijgen, het tempo van de uitvoering achterblijft op planning en de realisatie van de PGEB achterblijft op de afspraak van 10%. Deze drie ontwikkelingen zetten het realiseren van het programmadoel onder druk en gaven in 2024 de inschatting dat de bijdragen aan het HWBP onvoldoende zijn om met de huidige kaders de doelstelling te bereiken. In de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen van 13 december 2024 hebben de 21 waterschappen unaniem ingestemd met de intentie om € 1,25 miljard extra financiële middelen voor het HWBP voor de periode 2030-2036 beschikbaar te stellen. Zij hebben aan het beschikbaar stellen van deze middelen voorwaarden verbonden (voorwaarden is dat het Rijk eenzelfde bedrag ter beschikking stelt). De huidige situatie rondom de Rijksbegroting is dat het Rijk slechts een bedrag heeft opgenomen van € 1 miljard. Er loopt een bestuurlijke discussie over het effect van deze "reservering" op het investeringsprogramma HWBP qua effect op doelrealisatie c.q. (voor-)financiering door de waterschappen. Naast de financieringsafspraken voor de periode 2030-2036 is besloten de HWBP-afspraken te herijken. De belangrijkste inzichten en ontwikkelingen tijdens het herijkingsproces waren dat: • Opgave & middelen – gezamenlijke strategie om de totale opgave te programmeren en op een stabiele wijze uit te voeren

		• Regie op programmaniveau – vertaling van strategie op programmaniveau naar projectafspraken en bijbehorende hulp- en sturingsmogelijkheden • Sturing aan de voorkant – verbetering van de prestaties van projecten door duidelijkeresturingsafspraken aan de voorkant van projectfasen • Doelmatigheid programma – aanpassing van de risicoverdeling en de relatie met de andere doelmatigheidsprikkels zoals de projectgebonden eigen bijdrage. Het pakket aan verbetervoorstellen voor de Herijking HWBP zijn ambtelijk verder uitgewerkt en zijn in de vergaderingen van het programmabestuur van 15 juni en 9 juli 2026 vastgesteld. In het overleg van het programmabestuur van 9 oktober 2026 zal de implementatiestrategie worden behandeld. De gevolgen (effectuering) van de uitgewerkte afspraken zal in 2027 worden gevolgd en getoetst.
--	--	--

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Samenwerkingsovereenkomst LEADER Het Groene Woud	Juli 2024	<i>Partijen: Stichting Streekhuis Het Groene Woud en Waterschap De Dommel</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Vincent Lokin
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): De overeenkomst beoogt vooral de lokale samenwerking ten behoeve van de uitvoering van projecten te faciliteren, ze gaan niet in op projecten zelf.
		Ontwikkelingen/ risico's: Stichting Landschap het Groene Woud ondersteunt de lokale samenwerking in gebiedsontwikkeling door het aanbieden van kennis, ervaring en vooral ook de erkenning dat lokale projecten van groot belang voor de hogere doelstellingen van het grote geheel. Waterschap De Dommel heeft de jaarlijkse bijdrage gecontinueerd. Het Groene Woud is aangewezen als LEADER-gebied voor de periode t/m 2027. LEADER focust met name op initiatieven vanuit de gemeenschap. Lokaal dus. Inwoners, bedrijven en organisaties kunnen projectideeën indienen en de LEADER-subsidie aanvragen. De aanvraagperiode is inmiddels beëindigd wegens groot succes. Stichting Landschap Het Groene Woud is als penvoerder de schakel tussen subsidieverstrekker en projectindieners. De Lokale Actiegroep Het Groene Woud (de LAG-HGW) is eigenaar en bewaker van het LEADER-programma en verantwoordelijk voor een goede uitvoering van de LEADER-regeling in Het Groene Woud. Op onderstaande website is alle info te vinden van Leader en de projecten. https://www.hetgroenewoud.com/initiatieven/leader/

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Samenwerkingsovereenkomst LEADER Kempenland-West	Maart 2024	<i>Publiek-private samenwerking, Stichting Brabantse Kempen is penvoerder en uitvoeringsorganisatie</i> <i>LEADER Kempenland-West is de officiële Lokale Actie Groep (LAG, officiële naam) van het EU-Leaderprogramma voor de Kempen. De LAG heeft geen rechtspersoonlijkheid.</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Bas Peeters Er is geen bestuurlijke verantwoordelijkheid of binding tussen Waterschap De Dommel en de LAG-KLW. Er is een eenmalige financiële bijdrage versterkt door Waterschap De Dommel. Vertegenwoordiging (ambtelijk) biedt gelegenheid om ook de watertransitiedoelen uit te dragen en zo mogelijk in projectaanvragen te laten terugkomen.
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): De LAG heeft in 2023 een plan opgesteld om de ontwikkelingskracht van de Kempen te versterken via 2 sporen: - stimuleren en faciliteren van projectaanvragen, gericht op de sociaal-maatschappelijke betekenis van projecten rond landbouw, natuur, klimaat en leefbaarheid; - verantwoorde uitponding van ca. € 2,5 mln door selectie en beoordeling van projectaanvragen.
		Ontwikkelingen/ risico's: De LAG heeft de Leader Ontwikkelstrategie (LOS) opgesteld en heeft nu als taak de totstandkoming én beoordeling van projectaanvragen die aan de strategie voldoen. Leefbaarheid en verduurzaming van het platteland is van groot belang. Bewoners en maatschappelijke organisaties hebben vaak goede ideeën voor verbetering van de leefbaarheid en verduurzaming van hun gebied. Zij kennen hun leefomgeving en de lokale gemeenschap, waarbij ook continuïteit en perspectief voor de landbouw van belang is. Het LEADER-programma voor Kempenland-West (KLW) is min of meer complementair aan de gebiedsgerichte aanpak (GGA-KLW). Waar GGA zich richt op fysiek-ruimtelijk ontwikkeling via gebiedspartners is LEADER-KLW bedoeld voor de sociaal-maatschappelijk versterking van het platteland, via bottom-up initiatieven. https://www.leaderkempenland.nl

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Samenwerkingsovereenkomst Doelmatig waterbeheer werkeenheid Hart van Brabant		<i>Partijen: de gemeenten Dongen, Gilze-Rijen, Goirle, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Oisterwijk, Tilburg, Waalwijk, de waterschappen Brabantse Delta en De Dommel.</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Mado Ruijs
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): De overeenkomst heeft tot doel om de doelmatige samenwerking in waterbeheer tussen de partners te bevorderen met als oogmerk het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening aan burgers en bedrijven tegen de maatschappelijk laagste kosten. De samenwerkingsovereenkomst liep af op 1 januari 2021. Samenwerking is (zonder overeenkomst) voortgezet onder de vlag van de Regio Hart van Brabant. In het portefeuilleoverleg Fysiek, wordt via de stuurgroep REKS (Regionale Energie en Klimaat Strategie), de Regionale Agenda Klimaatadaptatie 2022-2027 jaarlijks geactualiseerd en geprioriteerd. Op basis hiervan wordt cofinanciering gezocht voor de realisatie van de maatregelen.
		Ontwikkelingen/ risico's: De samenwerking is een vervolg op het behouden van het goede vanuit de doelstellingen uit het Bestuursakkoord water en een doorontwikkeling op de vraagstukken en opgaves van de toekomst zoals klimaatadaptatie en energietransitie. In de regionale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie scoren projecten waar De Dommel trekker van is hoog vanwege de regionale (grote) impact. Binnen het uitvoeringsprogramma van De Dommel staan deze projecten verder in de tijd (minder hoog) geprogrammeerd. Dit vraagt om duidelijkheid van onze kant zodat de regio weet wat men wel/niet kan verwachten vanuit onze eigen prioritering en mogelijkheid tot adaptief programmeren. Hierop is inmiddels actie ondernomen om de "Dommelprojecten" een stap verder te brengen. Het is van belang om hierbij de juiste verwachtingen te managen. Groot knelpunt en afbreukrisico hierbij is de inzet en beschikbaarheid van hydrologische kennis vanuit De Dommel. Vanuit de regio is een klimaatscoretool opgeleverd die is vormgegeven als een regionale vertaling van de Landelijke Maatlat voor een groene klimaatadaptieve bebouwde omgeving. Op dit moment is de toepassing van de klimaatscoretool nog (te) vrijblijvend. In de komende periode gaan we tot eind 2027, met hulp van landelijke ondersteuning een traject in om de klimaatscoretool meer doorwerkingskracht te geven door deze juridisch en ruimtelijk te borgen binnen de gemeentelijke organisaties in Hart van Brabant.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Samenwerkingsovereenkomst Doelmatig waterbeheer Meierij	2021	<i>Partijen: Best, Boxtel, Den Bosch, Heusden, Meierijstad, Oirschot, St. Michielsgestel, Vught, waterschappen Aa en Maas en De Dommel.</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Vincent Lokin
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): De overeenkomst heeft tot doel om de doelmatige samenwerking in waterbeheer tussen de partners te bevorderen met als oogmerk het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening aan burgers en bedrijven tegen de maatschappelijk laagste kosten. Per 1 januari 2027 is de samenwerkingsovereenkomst voor onbepaalde tijd verlengd, inhoudelijk zo goed als ongewijzigd. Brabant Water is vanaf dat moment uit de samenwerking gestapt, net als in andere soortgelijke samenwerkingsregio's. loopt t/m 1 januari 2028.
		Ontwikkelingen/ risico's: Voor 2026 en 2027 zijn er 2 extra uitdagingen ten opzichte van 2025: meer regionale inzet op het gebied van DPRA en KRW. Hiertoe zijn vanaf voorjaar 2026 twee externe projectleiders aangesteld die de individuele partners gaan betrekken en begeleiden in de vragen en taken die op hen afkomen. In navolging van de regio Klimaatportaal ZuidOost Brabant is ook De Meierij in 2026 gestart met het opstellen van een grondwaterkansenkaart. Dit gebeurt in RNOB verband, dus samen met de regio's As50+ en Land van Cuijk. Verwachte oplevering is eind 2026. Uitwerking van vervolgprojecten (uitvoerings-pilots) volgt vanaf 2027. Extra projecten Operationeel Team • Opstellen van formats voor: beheerprotocollen infiltratie- en bergingsvoorzieningen, beheerprotocollen sloten, greppels en duikers • Gezamenlijk contract in de markt voor onderzoek en testen infiltratievoorzieningen • Kennisdelen op het gebied van persleidingen (ligging en staat) • Gezamenlijk platform voor verwerking stedelijk water (gemalen, overstorten, debieten RWZI) • Samenwerken met het delen van data en functioneel gebruik van data

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Samenwerkingsovereenkomst Klimaatportaal Zuid Oost Brabant	2021 t/m 2027	<i>Partijen: gemeenten Bergeijk, Bladel, Cranendonck, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Nuenen, Reusel-De Mierden, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre, Waterschap De Dommel en drinkwaterbedrijf Brabant Water.</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Martijn Tholen
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): Meerjarenprogramma voor samenwerking tussen diverse gemeenten, waterschap De Dommel en Brabant Water dat zal bijdragen aan: • De doelen van het bestuursakkoord water (BW 2011): beheersing van kosten van de afvalwaterketen, kennisontwikkeling en kennisoverdracht. Duurzame en innovatieve oplossingen in beeld brengen en reduceren kwetsbaarheid van organisaties. • De doelen van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA): Vanuit de netwerksamenwerking wordt invulling gegeven aan klimaatadaptatie door kennisuitwisseling en afstemming op het gebied van: ○ het aanleggen, beheren en onderhouden van een robuust watersysteem en een robuuste waterketen; ○ de stappen uit het DPRA: klimaatstresstest, risicodialoog en uitvoeringsprogramma ruimtelijke adaptatie; ○ het waterbewustzijn van onze inwoners door hen actief te betrekken door middel van participatie en co-creatie; ○ instrumenten binnen de Omgevingswet waarmee klimaatadaptatie wordt geëffectueerd. Hierbij wordt gewerkt aan de hand van een door de stuurgroep vastgesteld jaarplan met doorlopende of eenmalige (projectmatige) activiteiten. In 2026 werkt het waterportaal op: - Vervolg van de uitwerkingen van 2025: ○ Waterhergebruik ○ Wat te doen met bronneringwater ○ Casussen infiltratiegebieden in hoge koppen - Vervolg op de voorbereiding voor de nieuwe Europese richtlijn. - Overleg t.b.v. Stroomgebiedsbeheerplannen. - 'Bruidsschatregels': verder kennis opdoen en waar mogelijk afspraken. - De DPRA-doelenaanpak van het Rijk. - Afstemming van het afvalwatertransportsysteem op gemeentelijke aanvoer. - Samenwerkingsovereenkomst Klimaatportaal verlengen. - Vervolg stresstesten. - Kennisagenda, bepaald op basis van actuele onderwerpen en de behoefte van partners.

		Ontwikkelingen/ risico's: • Brabant Water verlaat de samenwerking i.v.m. veranderende strategie. • Door structurele onderbezetting en de noodzaak tot kennisbehoud wordt het uitvoeren van taken steeds uitdagender. De werkvoorraad groeit naargelang de ambities opstapelen, waardoor de focus en prioritering verwateren. • Binnen deze context verschuift de focus naar een regionale samenwerking in het kader van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA), gericht op urgente thema's zoals wateroverlast, hittestress, droogte en overstromingen. Ondanks de intensivering van deze samenwerking, worden grenzen in capaciteit steeds zichtbaarder. • De ontwikkeling van een gezamenlijke droogtestrategie biedt kansen om de samenwerking met partners te verdiepen. Maatwerk vergroot het draagvlak; er ontstaat ruimte voor innovatieve concepten / werkgebieden mogelijk buiten het conventionele.
--	--	--

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Bestuursovereenkomst trekkerschap N2000/PAS	07-2016	<i>Partijen: Waterschap De Dommel en provincie Noord-Brabant</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Erik de Ridder
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): De overeenkomst heeft betrekking op de coördinatie van het waterschap van de uitvoering van de N2000/PAS-maatregelen in de N2000-gebieden Kempenland-West en Leenderbos, Groote Heide en de Plateaux. We werken projectmatig en integraal (dus in samenhang met de overige doelen; voor het waterschap met name beekherstel, waterberging en Natte Natuurparels). Naast de voorbereiding en uitvoering van een 10-tal waterschapsprojecten zijn we ook verantwoordelijk voor de coördinatie van de grondverwerving in deze projecten. Ontwikkelingen/risico's: De meeste projecten zijn in uitvoering of reeds uitgevoerd. Voor delen van projecten is dit nog niet mogelijk doordat de benodigde grondposities (nog) niet beschikbaar zijn. Voor 2 projecten heeft de provincie besloten om aanvullend instrumentarium in te zetten.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Convenant: Samenwerking Veiligheidsregio, Rijkswaterstaat en Waterschappen	2012	<i>Partijen: Veiligheidsregio's Brabant, Rijkswaterstaat, waterschappen Brabantse Delta, De Dommel, Rivierenland en Aa en Maas.</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Erik de Ridder
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): Samenwerking tussen veiligheidsregio('s) (VR), waterschappen en Rijkswaterstaat (RWS) stimuleren en richting geven om onze rol als (h)erkende, volwaardige en structurele crisisbeheersingspartner te zijn. De samenwerkingsconvenanten helpen de betrokken waterbeheerders en veiligheidsregio's richting te geven aan hun gezamenlijke inspanningen in de voorbereiding op en de daadwerkelijke bestrijding van water gerelateerde, multidisciplinaire crises. De convenanten helpen in het maken van (bestuurlijke) keuzes ten aanzien van capaciteit en prioriteit. De samenwerking met RWS en de VR is een continu proces. Per VR is een gezamenlijk convenant gesloten (voor De Dommel dus 3 stuks). Belangrijke thema's zijn afstemming van diverse planvorming, samenwerking op gebied van opleiden, trainen en oefenen en borgen van een goed wederzijds informatiemanagement tijdens calamiteiten. Jaarlijks worden deze convenanten ambtelijk besproken met de betrokken partners en waar nodig aangepast.
		Ontwikkelingen/ risico's: De Brabantse veiligheidsregio's, Rijkswaterstaat en waterschappen werken in een meerjarig project (trekker tot 2027 is de provincie) aan o.a. verbetering van de samenwerking (plannen en structuur), beschikbaarheid van informatie, risico- en crisiscommunicatie (waterrisico-bewustzijn) en nazorg bij bovenregionale wateroverlast (als vervolg op de evaluatie Brabantbrede hoogwateroefening 2022). Ook wordt in dit perspectief naar de ruimtelijke ordening gekeken. Er komen steeds meer langdurige en grootschalige (dreigende) crises op de maatschappij af (cybercrime, grootschalige energiestoring, klimaatextremen) met grote onzekerheden. Dergelijke thema's zijn onderwerp van gesprek tussen partijen en vragen ook iets van de wijze waarop de (ook de samenwerking in) crisisbeheersing is vormgegeven, waaronder op het thema informatie-gestuurde veiligheid (risicomonitoring). Sinds 2025 is het thema 'weerbare samenleving / continuïteit van de samenleving' en de rol van de crisispartners daarin nadrukkelijk een thema dat extra aandacht heeft, waarvan de urgentie met name gelegen is in de geopolitieke situatie in de wereld.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
MOK (Maatwerkovereenkomst)	2022	<i>Partijen: Provincie Noord-Brabant en Waterschap De Dommel</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Erik de Ridder
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): Met deze maatwerkovereenkomst willen partijen tot en met 2027 het verschil maken en een trendbreuk in de waterhuishouding in gang zetten, op weg naar 2050. Een waterhuishouding die robuust is, in balans met de omgeving is en een goede waterkwaliteit heeft. De grote uitdaging zit hem vooral in de vraag hoe partijen dit samen met de gebiedspartners gaan bereiken. Partijen werken vanuit de leidende principes van het Regionaal Water- en Bodemprogramma (RWP) en het Waterbeheerprogramma (WBP5) samen.
		Ontwikkelingen/risico's: In de maatwerkovereenkomst zijn afspraken gemaakt gezamenlijk te werken aan resultaatbereik en financiering van groenblauwe opgaven. Via een proces van adaptief programmeren maakt de provincie financiële budgetten vrij. Als gevolg van toenemende complexiteit in de planvoorbereiding en uitvoering én inflatie nemen de kosten sterk toe. Nu er duidelijkheid is over de verdeling van de middelen die het rijk beschikbaar heeft gesteld uit het voormalige transitiefonds (ALG middelen), wordt een aanvullende overeenkomst opgesteld waarin de financiering van de projecten wordt vastgelegd. Op basis van deze overeenkomst kan het waterschap een werkbudget aanvragen (regeling conform de Bestuursovereenkomst trekkerschap N2000/PAS).

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Samenwerkingsovereenkomst #3 Van Gogh Nationaal Park voor de periode 2024-2028	Juli 2024	<i>Partijen: Inmiddels meer dan 70 strategische partners, waaronder gemeenten, Brabantse Waterschappen, Natuurorganisaties en Landbouw.</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Erik de Ridder
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): - Deelname als partner aan het van Gogh Nationaal Park draagt bij aan de doelen en aan de ambitie van De Dommel om van een sectorale aanpak naar een integrale aanpak te komen; samen met overheden en gebiedspartners te werken aan meerdere doelen in het gebied. Door deel te nemen aan het Van Gogh Nationaal Park komen er kansen op cofinanciering voor aan Van Gogh gerelateerde projecten en projecten op het gebied van water, natuur en landschap, erfgoed, recreatie, landbouw en ruimtelijke kwaliteit.
		Ontwikkelingen / risico's: Sinds 2019 is Waterschap De Dommel partner van het Van Gogh Nationaal Park. Het van Gogh Nationaal Park is in volle gang en heeft in 2024 de officiële status van Nationaal Park Nieuwe Stijl ontvangen van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LNV). Dit betekent dat een groot deel van Noord-Brabant, inclusief natuurgebieden zoals de Loonse en Drunense Duinen en de Kampina, nu onderdeel is van het park. Inmiddels is ook de nieuwe voorzitter bekend geworden; Annemarie Moons.

(Type) overeenkomst Convenant Klimaatadaptatie Vught (Spoor en N65)	Datum 2020	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
		<i>Partijen: Ministerie van I en W, Provincie Noord-Brabant, Gemeente Vught, Prorail, Waterschap Aa en Maas, Waterschap De Dommel</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Vincent Lokin
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): De projecten Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) Meteren-Boxtel en reconstructie N65 in Vught hebben vanwege de aanleg van het verdiept spoor (tunnelbak) en de verdiepte ligging van de N65 een impact op de waterhuishouding in Vught. In het convenant is afgesproken dat partijen een pakket van maatregelen nemen voor de water- en klimaatopgave in en rond Vught. Ontwikkelingen/ risico's: Als onderdeel van de totaaloplossing voor Vught nemen waterschappen Aa en Maas en De Dommel de voorbereiding, uitvoering en realisatie van maatregel "Fort Isabella Buitengracht" op zich. Hiermee wordt ca. 1.500 m³ aan extra hemelwaterberging gerealiseerd en daardoor het watersysteem van het Drongelens kanaal ontzien. Tevens wordt met deze maatregel meerwaarde gerealiseerd op het vlak van natuur en cultuurhistorie. In 2021 is gestart met de voorbereiding van dit project. De hiervoor benodigde extra onderzoeken zijn uitgevoerd en de aanbesteding van het werk is in 2023 afgerond. Realisatie is eind 2023 afgerond. In het 1^e kwartaal van 2024 zijn de financiële verplichtingen afgerond. Project "Fort Isabella Buitengracht" is hiermee afgerond. Bij de realisatie van de waterberging Groensche Hoeve (maatregel uit het klimaatconvenant) hebben wij geconstateerd dat de voorziene ruimte aan berging niet haalbaar is vanwege hogere grondwaterstanden. Ter compensatie worden alternatieve maatregelen uitgewerkt voor een meer klimaat robuust Vught, Risico voor het totale convenant is dat provincie Noord-Brabant, vanwege vernietiging van de plannen voor verdiepte ligging N65 (o.a. stikstof) mogelijk uit het convenant wil stappen. Het risico hiervan is dat de verplichtingen van de provincie niet worden nagekomen en de maatregelen die de provincie zou realiseren niet worden uitgevoerd. Hierover zijn we op managementniveau in overleg met de gemeente Vught en de partners. Indien nodig zal dit bestuurlijk worden aangekaart.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
RNOB (Regio Noordoost-Brabant)	Juli 2024	16 gemeenten (Heusden, Vught, Boxtel, Meierijstad, Sint-Michielsgestel, 's-Hertogenbosch, Oss, Bernheze, Uden, Boekel, Landerd, Grave, Mill en Sint Hubert, Sint Anthonis, Boxmeer en Cuijk) en 2 waterschappen (De Dommel en Aa en Maas)
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Vincent Lokin
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): Er zijn uitdagingen die te groot zijn om als gemeente of waterschap alleen aan te gaan. Bijvoorbeeld omdat ze grenzen overschrijden, te ingewikkeld zijn of te duur zijn. Die opgaven vragen om een gezamenlijke aanpak. Regio Noordoost Brabant is daarvoor het platform. Daarom is de agenda van de samenwerkende overheden, zeventien gemeenten en twee waterschappen opgesteld. De agenda focust zich op mobiliteit en ruimte, leefomgeving (onder andere klimaat en energie) en vestigingsklimaat. (https://www.samenwerkingsagendarnob.nl/) Wát ze doen, legt men vast in de Samenwerkingsagenda Richting 2030. Hoe ze het doen, leggen ze vast in een Samenwerkingsconvenant. Wat ze jaarlijks gaan doen leggen ze vast in uitvoeringsplannen, zodat de uitvoering en stappen naar resultaat zichtbaar zijn.
		Ontwikkelingen / risico's: Waterschap De Dommel heeft geen actieve ambtelijke vertegenwoordiging in het regionetwerk Noordoost-Brabant. Wij blijven aangesloten via de collega's van Aa en Maas. Waterschap de Dommel heeft in 2024 continuering in de samenwerking binnen RNOB herbevestigd. Daarmee draagt de Dommel bij in ontwikkelingen en kunnen we (toekomstige) wateropgaven koppelen aan water gerelateerde issues in de regio.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Coöperatieve vereniging de Waterbank U.A.		<i>Partijen: Waterschap De Dommel en de overige leden van de Coöperatieve Vereniging u.a.</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Martijn Tholen
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): De WaterBank draagt bij aan het Programma Voldoende water van het WBP5 om minder grondwater te gebruiken. Bovendien levert het tevens een bijdrage aan het vergroten van het waterbewustzijn (zoals opgenomen in het Beleidskader Voldoende water). Doel van de WaterBank is om vraag en aanbod van 'restwater' met elkaar te verbinden en zodoende de onnodige toepassing van kostbaar drinkwater te verminderen en ook onttrekkingen op het grondwater in droge periodes te beperken. Het restwater dient daarbij als alternatieve waterbron. Het platform de WaterBank is dus bedoeld om door bemiddeling tussen vraag en aanbod van restwater een alternatief te bieden voor de huidige drink- en grondwatergebruikers en daarmee op termijn de waterbalans substantieel te verbeteren. De Coöperatieve vereniging de WaterBank U.A. is officieel opgericht met de doelstelling om restwater te hergebruiken. Dit past feilloos in het beleid van het kabinet om water en bodem sturend te maken bij de inrichting van het land. Dit is een omslag in het denken en doen en daarom stelt de coöperatieve vereniging de vraag omtrent gebruik van restwater centraal. Sinds 1 januari 2023 kunnen publieke en private partijen zich aansluiten en lid worden van de vereniging. De coöperatieve vereniging stuurt ten behoeve van haar leden het bedrijf De WaterBank B.V. aan met het oogmerk om bij te dragen aan het in evenwicht brengen van de waterbalans middels hergebruik van restwater.
		Ontwikkelingen/ risico's: Waterschappen Brabantse Delta en Aa en Maas en Vechtstromen zijn ook lid geworden. We kijken gezamenlijk naar optimale inzet van de WaterBank voor het bereiken van de waterdoelen, nu ook in Oost Nederland. Recent is ook de Nederlandse Waterschaps Bank lid en financier geworden. De B.V. werkt inmiddels met de opdrachtgevers samen aan de eerste waterdeals. Het bestuur van de coöperatieve vereniging zoekt een aantal publieke en private financiers om een schaa sprong te realiseren. Een eerste stap daartoe is gezet door een investering van Rabobank eind 2024. Recent is daar nog een impuls aan gegeven door een subsidie van de Provincie N-B Er is ondanks een veelbelovende pilotperiode en voortvarende start geen garantie dat De WaterBank het succes gaat brengen dat we er van verwachten. Met name het niet inbrengen van potentiële waterdeals door ons eigen waterschap en ook de andere waterschappen blijft een punt van zorg. We zoeken naar een manier om dit beter te faciliteren, inclusief de bijbehorende financiën.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Programmabureau Maas (KRW/DHZ)		<i>Partijen:</i> Provincies Limburg en Noord-Brabant, inliggende waterschappen, Rijkswaterstaat, Evides, Waterleiding Maatschappij Limburg, Brabant Water, Dunea,
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Erik de Ridder
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): Het Programmabureau Maas is een faciliterende organisatie die de uitvoerende partijen helpt bij het implementeren van de Kaderrichtlijn Water (KRW) en het Deltaplan Hoge Zandgronden (DHZ), de uitvoering Maasbreed coördineert, partijen informeert, eventuele knelpunten signaleert en initiatief neemt om deze op te heffen. Daarnaast begeleidt en verzorgt het programmabureau de Maasbrede, nationale en internationale afstemming op zowel ambtelijk als bestuurlijk vlak.
		Ontwikkelingen/ risico's: Indirecte lozingen vormen een complex, maar cruciaal onderdeel van de waterkwaliteitsopgave. De Maasregio wil in 2026–2032 structureel grip krijgen op indirecte lozingen door: • een uniforme methodiek, • regionale samenwerking, • bestuurlijke inzet, • bronaanpak, • en heldere prioritering. De bereikte toestand moet voor de KRW worden verantwoord. Hiervoor zijn standaardmotiveringen opgesteld. Standaardmotiveringen zijn “next best”: ze voldoen niet volledig aan KRW eisen, maar voorkomen discussie tussen partijen. Het Rijk neemt hiermee impliciet verantwoordelijkheid richting Europese Commissie. Risico op juridische toetsing blijft bestaan.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Water Ambassade	2026 tm 2030	<i>Partijen: Provincie Noord-Brabant, Gemeente Eindhoven, Waterschap De Dommel en van der Poll Office</i>
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Fabian Tijhof
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): De Water Ambassade is een vrijplaats waar regionale partners in de waterkringloop samen ontwerptrajecten opzetten de watertransitie te ondersteunen. De verbeeldingskracht van ontwerpen laten zien wat er mogelijk is nu en in de toekomst. Omdenken en meer waarderen van water wordt gestimuleerd. Lopende trajecten in 2026 zijn: (1) CoLab Healing Bridge; een ontwerptraject met opgave om een brug te ontwerpen over het Eindhovens Kanaal, die niet allen de overs verbindt, maar ook de omwonende met elkaar en het water en die tevens de waterkwaliteit verbeterd. Dit jaar werken we samen met Floris Schoonderbeek, de DDF en RWS. De expo tijdens de Dutch Design Week gaat gehouden worden in de Melkfabriek bij Bouwen aan Morgen. (2) de stem van water is nu Lien de Ruyck van de Elders. (3) Water in Goede Handen, de beweging die in 2025 in gang gezet is, met het netwerk van waterinnovaties in de bouw, loopt door.
		Ontwikkelingen/ risico's: Gemeente Eindhoven is aangesloten maar de wethouder is niet erg betrokken en laat zich vervangen bij het tekenen van de overeenkomst. Eind 2026 heeft gemeente Eindhoven een go no go moment i.v.m. nieuwe budgettering na de verkiezingen van afgelopen jaar.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Schone Maaswaterketen (SMWK)	Start 2015	<i>Partijen:</i> Waterschap Aa en Maas, Waterschap Brabantse Delta, Waterschap De Dommel, Waterschap Limburg, Waterschap Rivierenland, Drinkwaterbedrijf Brabant Water, Drinkwaterbedrijf Dunea, Evides Water, Waterleidingbedrijf Limburg, Rijkswaterstaat, RIWA Maas
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Bas Peeters (Erik de Ridder is ambassadeur)
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): De partners in de Schone Maaswaterketen willen de waterkwaliteit van de Maas en het stroomgebied verbeteren. De aandacht richt zich op organische microverontreinigingen die via afvalwaterstromen in het milieu terecht komen. Vanaf 2023 wordt jaarlijks een meting uitgevoerd om de voortgang van reductie van organische microverontreinigingen te kunnen toetsen. In de Atlas voor een Schone Maas wordt informatie gedeeld over de waterkwaliteit in het Maasstroomgebied, de herkomst van verontreinigingen: en de acties en ambities van de partners tav het verbeteren van de waterkwaliteit.
		Ontwikkelingen/ risico's: Het afgelopen jaar is een werkwijze ontwikkeld om grip te krijgen op indirecte lozingen. Verdere uitrol moet nu plaatsvinden. De voorbereidingen zijn volop gaande voor een nieuw actieprogramma. Het actieprogramma 2028–2033 wil stevig inzetten op bronaanpak, datagedreven werken, ketensamenwerking en systeemrobustheid. De SMWK wil de watertransitie versnellen door als verbinder, aanjager en proeftuin op te treden. Doel: een schone, gezonde en toekomstbestendige Maas.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Phario	Start 2020	<i>Partijen:</i> Waterschappen Brabantse Delta, Wetterskip Fryslân, De Dommel, Hollandse Delta en Scheldestromen samen met HVC, SNB, STOWA, TU Delft, Paques, Wetsus en de Energie- & Grondstoffenfabriek.
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Bas Peeters
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): Het is mogelijk uit afvalwater een hoogwaardig biobased biologisch afbreekbaar plastic te maken dat bestaat uit polyhydroxyalkanoaat (PHA), met de commerciële naam Caleyda. Het is sterk, maar ook volledig (koud) afbreekbaar onder natuurlijke omstandigheden. Dit soort plastic heeft het voordeel dat er geen gebruik wordt gemaakt van voedselgewassen of aardolie. PHA is te gebruiken voor allerlei toepassingen. Om de volgende stap in de ontwikkeling te maken is een jaar lang getest met een demo-fabriek om voldoende PHA terug te winnen uit het zuiveringsslib om te testen door beoogde marktpartijen.
		Ontwikkelingen/ risico's: De demo is succesvol afgerond. Voor het volledig commercieel produceren is meer onderzoek en ontwikkeling nodig, onder meer naar het produceren van vetzuren – een noodzakelijk grondstof - uit primair slib wat tot een betere business case opleveren. Hiervoor worden momenteel pilots uitgevoerd, waaronder een pilot op de RWZI Eindhoven voor de potentie van verzuren van primair slib. Vanuit een beter beeld van de mogelijkheden zelf vetzuren te produceren is het de intentie om in 2027 met een investeringsvoorstel voor commerciële productie te komen.

(Type) overeenkomst	Datum	Partijen, ontwikkelingen/ risico's
Samenwerkingsovereenkomst Drinkwaterlandschap Groote Heide <i>Deze samenwerkingsovereenkomst is een navolging op de samenwerkingsovereenkomst met Brabant Water in 2024 voor de uitwerking van de gebiedsvisie.</i>	2026	<i>Partijen:</i> Brabant Water, Provincie Noord-Brabant en Waterschap De Dommel.
		(Bestuurlijk) vertegenwoordiger(s) vanuit Waterschap De Dommel: Martijn Tholen (maar ondertekening van de SOK was door Erik de Ridder)
		Openbaar belang (doelstelling, activiteiten en prestaties): Project ziet toe op het realiseren van een waterbuffer van ca 100 ha op een hoge kop en het implementeren van water- en bodemsturend binnen het totale projectgebied (1200 ha). Daarmee is het een voorbeeld van een project voor klimaat adaptatie en de watertransitie. Huidige fase - en samenwerkingsovereenkomst- ziet toe op de uitvoering van de gezamenlijke gebiedsvisie, resultaat van de eerdere samenwerkingsovereenkomst met Brabant Water.
		Ontwikkelingen/ risico's: Project is ingediend in het kader van de Aanpak Landelijk Gebied (ALG) bij de provincie en wordt via de GGA Grenscorridor verder opgepakt. De realisatie van het project wordt gedaan door Brabant Water, met een financiële bijdrage van zowel Provincie Noord-Brabant als Waterschap De Dommel. Het project wordt gefaseerd uitgevoerd. Waterschap De Dommel is bevoegd gezag voor de omgevingsvergunningen met wateractiviteiten.

Bijlage 3: Definitie Verbonden Partij

Het Waterschapsbesluit (artikel 4.1.) geeft de volgende definitie van “verbonden partij”:

een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het waterschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt zeggenschap verstaan, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht. Financieel belang betreft een aan een verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat respectievelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Verbonden partijen worden niet geconsolideerd in de begroting en de jaarverslaggeving van het waterschap.

In bijlage 2 “Overige samenwerkingsvormen” zijn de samenwerkingsvormen opgenomen die niet voldoen aan de formele criteria van “verbonden partijen (bestuurlijk en financieel belang) maar die voor het behalen van de resultaten/ doelen van het waterschap van belang zijn.

Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën

Dossiernummer 4809
Extern Zaak ID 0539405787
Vergaderdatum 16 september 2026
Agendapunt 2.2
Titel Controleprotocol 2026 en Normen/Toetsingskader 2026

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën	16 september 2026

Kenmerk: 405787/405788

Aan het algemeen bestuur

Datum: 30 september 2026

Onderwerp: Controleprotocol 2026 en Normen/Toetsingskader 2026

Voorstel

1. Het controleprotocol 2026 met als bijlage het Normen/Toetsingskader 2026 - zonder inhoudelijke wijzigingen vast te stellen
2. Geen eventuele aanvullende onderzoeks- en rapportageposten ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2026 door de accountant te benoemen

0. Korte samenvatting

Het algemeen bestuur stelt het controleprotocol 2026 vast. Als bijlage bij dit controleprotocol is het Normen/Toetsingskader gevoegd dat is geactualiseerd op basis van de huidige wet- en regelgeving. De aanpassingen zijn minimaal en beleidsarm van aard. Het controleprotocol en de bijlagen zijn besproken met de Auditcommissie. De Auditcommissie heeft een positief advies gegeven bij het voorstel en de bijlagen

Dit controleprotocol en Normenkader vormt de basis voor de accountantscontrole en de – rapportage 2026.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Op grond van de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit, de richtlijnen van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de voorschriften uit het Bado (Besluit accountantscontrole decentrale overheden) bepaalt het algemeen bestuur de inhoud van de accountantscontrole, inclusief de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole. Hiertoe stelt het algemeen bestuur periodiek het controleprotocol vast. Object van de controle is de jaarrekening, en daarmee ook het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het dagelijks bestuur van Waterschap De Dommel.

Het Normen/Toetsingskader vormt de basis voor het controleprotocol. Het voorstel is om jaarlijks het controleprotocol en het Normen/Toetsingskader te actualiseren en ter vaststelling voor te leggen aan het algemeen bestuur.

Bij het actualiseren van het Normenkader wordt gebruik gemaakt van het overzicht van ontwikkelingen in de externe wet- en regelgeving zoals deze door de Unie van Waterschappen wordt geïnventariseerd. Dit betekent dat de informatie in of kort na de zomervakantie beschikbaar komt. Het voorstel tot vaststelling van het Normen/Toetsingskader en Controleprotocol kan daarom pas in het 3^e kwartaal worden voorbereid en opgesteld, en afhankelijk van de planning van de vergaderingen van het algemeen bestuur in het 3^e of 4^e kwartaal ter besluitvorming aan het algemeen bestuur worden voorgelegd.

2. Doel/meetbaar effect

Door het periodiek herdefiniëren van het Controleprotocol en het Normen/Toetsingskader geeft de accountant nadere aanwijzingen over de reikwijdte van de accountantscontrole in het kader van het rechtmatigheidstraject. Het Normen/Toetsingskader geeft aanwijzingen

voor de geldende normstelling. Het Controleprotocol geeft aanwijzingen voor de te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties bij de controle van de jaarrekening van Waterschap De Dommel.

Het algemeen bestuur kan de accountant alleen nadere aanwijzingen geven voor zover dit uitgaat boven de wettelijke minimumeisen welke aan de jaarrekeningcontrole en aan de accountant zijn gesteld.

Het algemeen bestuur wordt inzicht gegeven in welke verordeningen worden meegenomen in de accountantscontrole.

3. Uitwerking van het voorstel

3.1.1 Controleprotocol – met als bijlage het Normen/Toetsingskader 2026 - zonder inhoudelijke wijzigingen vast te stellen

Controleprotocol

Het periodiek vaststellen van het Controleprotocol door het algemeen bestuur is op grond van de Waterschapswet, het Waterschapbesluit, richtlijnen van de commissie BBV en de voorschriften vanuit het Bado wettelijk verplicht.

De ervaringen uit het verleden met betrekking tot de rapportages en de ervaringen van de huidige accountant bij de controle van en rapportage over voorgaande boekjaren, geven geen aanleiding het protocol aan te passen. In bijlage 1 is het controleprotocol 2026 opgenomen.

Het controleprotocol dient echter wel een vooraf vastgestelde looptijd te kennen. Het Normen/Toetsingskader dient periodiek (jaarlijks) te worden geactualiseerd en vormt een belangrijke bouwsteen voor de accountantscontrole.

Omdat het voorstel (met bijlagen) betrekking heeft op de invulling van de controleopdracht door de accountant is het voorstel met bijlagen ter bespreking /advisering voorgelegd aan de leden van de Auditcommissie. Dit sluit aan bij de aangepaste werkwijze vanaf 2023.

Normen/Toetsingskader

Het Normen/Toetsingskader beperkt zich tot alle externe wet- en regelgeving en alle door het algemeen bestuur vastgestelde regelingen met een financieel karakter. Een geactualiseerd Normen/Toetsingskader is opgenomen als bijlage 2 t/m 4 van het voorstel.

Het Normen/Toetsingskader is geen statisch stuk, maar de ervaring leert dat de wijzigingen in wet- en regelgeving beperkt van aard zijn. Door veranderingen in de wetgeving en in de interne en externe regelgeving, dient de reikwijdte van de controle jaarlijks te worden geactualiseerd. Het actualiseren geschiedt jaarlijks volgens de systematiek van de Unie van Waterschappen. De wijzigingen in de externe wet- en regelgeving alsmede de “interne regelgeving vanuit de CAO Waterschappen” worden gemonitord en op systematische wijze voor alle waterschappen in beeld gebracht. Voor de interne regelgeving zoals deze door het algemeen bestuur wordt vastgesteld worden de vergaderingen van het algemeen bestuur (agenda's en verslagen) gebruikt om de ontwikkelingen in beeld te brengen.

2.1.2 Geen eventuele aanvullende onderzoeks- en rapportageposten te benoemen.

Het controleprotocol en het normenkader is voor de accountant bepalend voor de kaders waarbinnen deze de jaarrekeningcontrole uitvoert en vormt daarmee het bestek van de controleopdracht.

Het algemeen bestuur (eventueel via de Auditcommissie) kan, indien gewenst, dit bestek uitbreiden. Het algemeen bestuur kan een of meerdere posten aanwijzen waar de accountant bij zijn controle specifieke aandacht aan dient te besteden. Het algemeen bestuur afwijkingen kan benoemen die in de rapportage aanvullend dienen te worden gemeld zonder dat zij de strekking van de accountantsverklaring beïnvloeden.

Het onder de aandacht brengen van de mogelijkheden om aanvullende onderzoeken aan te dragen of rapportage-eisen te formuleren doet recht aan de positie en rol van het algemeen bestuur in het traject rondom de jaarrekeningcontrole en het vaststellen van de jaarrekening.

In het kader van de pré-auditbespreking van de Auditcommissie met de accountant kan de auditcommissie, naast hetgeen in het controleprotocol is opgenomen, te allen tijde posten aandragen die extra onderzoek behoeven.

Het voorgestelde controleprotocol, met bijbehorende Normen/Toetsingskader, vormt de basis voor de accountantscontrole en het (eventueel op verzoek van de auditcommissie te voeren) pré-auditgesprek met de accountant. In het pré-auditgesprek kan de Auditcommissie aanvullende posten of aanscherping van de rapportagecriteria aanreiken.

3.2. Risico's

3.2.1. *Rechtmatigheid*

a Financiële rechtmatigheid

Het controleprotocol richt zich uitsluitend op de financiële rechtmatigheid. Een uitbreiding van het controleprotocol tot de niet-financiële rechtmatigheid is binnen de wettelijke kaders mogelijk, maar niet noodzakelijk.

Het uitbreiden van het protocol met de niet-financiële rechtmatigheid leidt tot een grotere omvang van de controle door de accountant en tot extra kosten. Tevens betekent dit een groter beslag op de ambtelijke organisatie. Het beperken van het controleprotocol tot de financiële rechtmatigheid is conform het advies van de Unie van Waterschappen.

b. Rechtmatigheidsverantwoording

Vanaf het boekjaar 2025 is er sprake van een wijziging van het traject rondom de rechtmatigheidsverantwoording. De verklaring rondom Rechtmatigheid wordt vanaf boekjaar 2025 afgegeven door het dagelijks bestuur en is onderdeel van de jaarrekening en daarmee object van de accountantscontrole.

3.2.2. *Benoemen aanvullende onderzoekposten*

Het benoemen van aanvullende onderzoekposten voor de uit te voeren controlewerkzaamheden zal leiden tot hogere controlekosten voor de jaarrekeningcontrole. Tevens zal dit leiden tot een hogere belasting van de ambtelijke organisatie.

In de huidige en toekomstige begrotingen is geen rekening gehouden met extra kosten als gevolg van het benoemen van aanvullende onderzoekposten.

4. Financiën

Het voorstel heeft geen financiële consequenties. Mocht het algemeen bestuur besluiten tot het benoemen van aanvullende onderzoeksvragen dan zal dit leiden tot extra controlekosten waarvoor aanvullende dekkingsmiddelen moeten worden gevonden.

5. Uitvoering en evaluatie

5.1. Bestuurlijke vervolgstappen

Na behandeling in het portefeuillehouderoverleg, dagelijks bestuur, de afstemming met de leden van de auditcommissie en de behandeling in het algemeen bestuur is geen verdere bestuurlijke behandeling meer aan de orde.

In het proces van behandeling is de Auditcommissie gevraagd om een advies over het voorstel en de bijlagen. De Auditcommissie heeft de stukken beoordeeld en heeft een positief advies gegeven bij het voorstel en de bijlagen

5.2. Externe communicatie

Het (concept) controleprotocol, het normenkader en de aanvullende onderzoekposten zullen worden meegenomen in de communicatie van de ambtelijke organisatie en de Auditcommissie met de accountant ter uitvoering en voorbereiding van de interim- en jaarrekeningcontrole.

5.3. Bestuurlijke evaluatie

De bestuurlijke evaluatie zal na afronding van de jaarrekeningcontrole 2026 plaatsvinden zodat deze kan worden meegenomen bij het in 2027 opstellen van een nieuw controleprotocol 2027.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur,

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Bijlage(n):

Bijlage 1	Controleprotocol 2026
Bijlage 2	Normen/Toetsingskader 2026 externe wetgeving en regelingen
Bijlage 3	Normen/Toetsingskader 2026 externe wetgeving en regelingen: wijzigingen 2026
Bijlage 4	Normen/Toetsingskader 2026 interne regelingen

Besluit

Controleprotocol 2026 en Normen/Toetsingskader 2026

Het algemeen bestuur besluit conform voorstel zonder hoofdelijke stemming.

- 1 Het controleprotocol 2026 met als bijlage het Normen/Toetsingskader 2026 - zonder inhoudelijke wijzigingen vast te stellen
- 2 Geen eventuele aanvullende onderzoeks- en rapportageposten ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2026 door de accountant te benoemen

Aldus vastgesteld in de vergadering van 30 september 2026.

het algemeen bestuur

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Op
Staten van Noord-Brabant.

ter kennisgeving gezonden aan Gedeputeerde

Bijlage I

CONTROLEPROTOCOL 2026 Waterschap De Dommel

VOOR DE ACCOUNTANTSCONTROLE OP DE JAARREKENING

Controleprotocol 2026 Waterschap De Dommel

Inleiding

Op grond van de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit en de Bado (Besluit accountantscontrole decentrale overheden) bepaalt het algemeen bestuur de inhoud van de accountantscontrole inclusief de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole. Vanaf 2009. Waterschap De Dommel volgt ten aanzien van de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole het advies van de Unie van Waterschappen. Daartoe is het noodzakelijk dat het algemeen bestuur ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de jaarlijkse accountantscontrole, de reikwijdte van de controle nader regelt. Dat gebeurt in dit Controleprotocol.

Doelstelling

Het Controleprotocol heeft als doel aan de accountant nadere aanwijzingen te geven over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. Vanuit de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit en de Bado worden minimumeisen geformuleerd. Het algemeen bestuur mag voor de controle strengere eisen vaststellen. Het is niet toegestaan de wettelijke eisen minder streng te formuleren.

Met dit controleprotocol stelt het algemeen bestuur nadere aanwijzingen vast die van toepassing zijn vanaf het verslagjaar 2026. Object van controle is de jaarrekening van Waterschap De Dommel en daarmee tevens het financieel beheer zoals uitgeoefend door of namens het dagelijks bestuur. Voor de tolerantiegrenzen (goedkeuring en rapportage) conformeert Waterschap De Dommel zich aan de wettelijke minimumeisen.

In de opdrachtverstrekking aan de accountant kan het algemeen bestuur nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties. De accountant mag verwachten dat het waterschap inzichtelijk maakt, door middel van een normenkader, welke wet- en regelgeving van toepassing is. Tevens moet in de opdrachtverstrekking worden aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van de rechtmatigheidscontrole is.

Wettelijk kader

De Waterschapswet schrijft in artikel 109, lid 2 voor dat het algemeen bestuur één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek voor de controle van de jaarrekening, het daarbij verstrekken van een accountantsverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

Het algemeen bestuur van Waterschap De Dommel heeft aan de accountant opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in art. 109, lid 2 van de Waterschapswet uit te voeren.

In deze AB vergadering van 30 september 2026 ligt het controleprotocol 2026 en het gewijzigde Normen/ Toetsingskader 2026 voor aan het algemeen bestuur. Het voorstel is om het controleprotocol met terugwerkende kracht tot 1 januari 2026 in werking te laten treden.

Algemene uitgangspunten voor de controle (getrouwheid én rechtmatigheid) zoals geregeld in artikel 109, derde lid, Waterschapswet.

De controle is gericht op het afgeven van een oordeel over:

- De getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten, alsmede de activa en passiva;
- Het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten, alsmede balansmutaties (in overeenstemming met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder verordeningen van het algemeen bestuur);
- De inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- Het in overeenstemming zijn van de door het algemeen bestuur opgestelde jaarrekening met de bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen regels als bedoeld in artikel 98a Waterschapswet (zie het Waterschapsbesluit);
- De verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Bij de controle zullen de nadere regels van het Waterschapsbesluit, de Kadernota Platform Rechtmatigheid, de Nederlandse controlestandaarden (NBA), de Richtlijnen van de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en dit Controleprotocol bepalend zijn voor de uit te voeren werkzaamheden.

Onder rechtmatigheid wordt begrepen de definitie volgens de Waterschapswet dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder verordeningen van het algemeen bestuur van Waterschap De Dommel”.

De accountant zal in de controleverklaring een oordeel geven over de getrouwheid van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten alsmede de activa en passiva.

Het dagelijks bestuur zal in de jaarrekening via de “Rechtmatigheidsverantwoording” een oordeel afgeven over de mate waarin de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Te hanteren goedkeurings- en rapporteringstolerantie

De accountant richt de controle in op het ontdekken van belangrijke fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyses, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties.

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de af te geven accountantsverklaring.

In onderstaand schema zijn de voorgestelde goedkeuringstoleranties opgenomen. De goedkeuringstoleranties omschreven in artikel 5.2 Waterschapsbesluit zijn van toepassing op de accountantscontrole bij Waterschap De Dommel. Dit betreft het wettelijk minimum.

Goedkeuringstolerantie	Strekking accountantsverklaring:			
	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle	≤ 2%	>2% - <4%	-	≥ 4%

Op basis van de begroting van het betreffende jaar, houdt het bovenstaande in dat een percentage van ≤ 2% van de bruto lasten aan fouten in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle van de jaarrekening (indicatie boekjaar 2025 op basis van de begroting 2025 circa € 3.850.000) een goedkeurende verklaring van de accountant niet in de weg zal staan. Het algemeen bestuur kan de goedkeuringstoleranties lager vaststellen. Hieraan zijn extra organisatie- en accountantskosten verbonden om kleinere fouten en onzekerheden te kunnen ontdekken. Ook wordt de kans groter dat geen goedkeurende accountantsverklaring wordt verkregen. Waterschap De Dommel kiest daarom (vooralsnog) voor het wettelijk minimum.

De rapporteringstolerantie is op grond van artikel 5.5 Waterschapsbesluit een bedrag dat gelijk is aan of lager is dan de bedragen voortvloeiend uit de goedkeuringstolerantie. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportage plaats in het verslag van bevindingen van de accountant.

Het algemeen bestuur kan de accountant bedragen voor de rapporteringstolerantie voorschrijven die lager zijn dan de bedragen die voortvloeien uit de goedkeuringstolerantie. Aan een lagere rapporteringstolerantie zijn extra organisatie- en/of accountantskosten verbonden. Het algemeen bestuur handhaaft de rapporteringstolerantie en stelt deze, conform voorgaande jaren, vast op: 5% van de betreffende hoofdkostensoort met een minimum van € 100.000,-

Dit houdt in dat de accountant elke fout of onzekerheid vanaf 5% van de betreffende hoofdkostensoort met een minimum van €100.000,- meldt in zijn verslag van bevindingen.

Reikwijdte controle rechtmatigheidstoetsing

De controle op rechtmatigheid is, aanvullend op de getrouwheidscontrole door de accountant, limitatief gericht op het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik- en oneigenlijk gebruik-criterium. Deze criteria zijn als volgt nader omschreven:

- Begrotingscriterium; passen de lasten, baten en balansmutaties binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde begrotingskaders?;
- Voorwaardencriterium; wordt aan de voorwaarden uit de wet- en regelgeving voldaan?;
- Misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium; wordt geen misbruik en oneigenlijk gebruik van financiële mogelijkheden gemaakt?

Bij de uitwerking van het voorwaardencriterium worden ten aanzien van interne regelgeving alleen de aspecten die betrekking hebben op recht, hoogte en duur mee in zijn beoordeling.

Communicatie en periodiek overleg

In de verordening op grond van artikel 109 Waterschapswet (ook wel Controleverordening) is opgenomen dat periodiek overleg plaatsvindt tussen de accountant, de portefeuillehouder Financiën, een lid van de directie, de concerncontroller en de procesmanager Financiën / P&C.

In de Controleverordening zijn ook de communicatiemomenten benoemd tussen het algemeen bestuur (eventueel via een afvaardiging vanuit het algemeen bestuur in de vorm van een Auditcommissie) en de accountant. Het betreft de communicatie voorafgaand aan de accountantscontrole en de communicatie na afloop van de jaarrekeningcontrole.

Rapportage accountant

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant als volgt:

- Interim controle
In de tweede helft van het jaar wordt door de accountant een zogenaamde interim-controle uitgevoerd. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle wordt een verslag uitgebracht aan het dagelijks bestuur.
- Verslag van bevindingen
Overeenkomstig de Waterschapswet wordt omtrent de controle een verslag van bevindingen uitgebracht aan het algemeen bestuur. Het verslag van bevindingen wordt in afschrift toegestuurd aan het dagelijks bestuur. In het verslag van bevindingen wordt gerapporteerd over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.
- Uitgangspunten voor rapportagevorm “rechtmatigheidsverantwoording” dagelijks bestuur
Gesignaleerde fouten of onzekerheden met betrekking tot de rechtmatigheidscriteria (Begrotingscriterium, Voorwaardencriterium en Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium) die de rapporteringstolerantie overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. In de bedrijfsvoeringsparagraaf wordt gerapporteerd over eventuele bevindingen met betrekking tot de rechtmatigheid voor wat betreft tijdig gerapporteerde afwijkingen (onderschrijdingen in kosten en over- en onderschrijdingen in inkomsten) die passend zijn binnen het eigen (waterschaps-)beleid.
- Rechtmatigheidsverantwoording
In de rechtmatigheidsverantwoording legt het dagelijks bestuur op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de uitgevoerde (interne) controle verantwoording af aan het algemeen bestuur. Deze rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening. In het proces naar het vaststellen van de jaarrekening door het algemeen bestuur kan het algemeen bestuur aan de hand van deze rechtmatigheidsverantwoording met het algemeen bestuur het gesprek aangaan met het dagelijks bestuur over de werkwijze ten aanzien van de beoordeling van het rechtmatig handelen.
- Uitgangspunten voor de rapportagevorm accountant
Gesignaleerde fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie overschrijden, worden weergegeven in een apart overzicht bij het verslag van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de door het waterschap gehanteerde geautomatiseerde informatieverzorging.

- Accountantsverklaring
In de accountantsverklaring wordt op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven ten aanzien van de getrouwheid, uitmondend in een oordeel over de jaarrekening. Deze accountantsverklaring is bestemd voor het algemeen bestuur, zodat deze de door het dagelijks bestuur opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 30 september 2026.

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Bijlagen bij dit Controleprotocol

Bijlage 2	Normen/Toetsingskader 2026 externe regelingen
Bijlage 3	Normen/Toetsingskader 2026 externe regelingen: wijzigingen 2026
Bijlage 4	Normen/Toetsingskader 2026 interne regelingen

Inventarisatie wet- en regelgeving waterschappen

Nr.	Wet- en regelgeving extern
A	Europees
1	De-minimisverordening (verordening (EU) Nr. 1407/2013)
2	Algemene de-minimisverordening (EU/2023/2831)
3	DAEB-de-minimisverordening (EU/2023/2832)
4	diverse INTERREG-programma's
5	INTERREG-Europe
6	INTERREG-programma North Sea Region (NSR)
7	INTERREG-programma North West Europe (NWE)
8	Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) (EU/2014/651)
9	Landbouwvrijstellingsverordening (EU/2022/2472)
10	Vrijstellingsverordening (VJV) (EU/2022/2473)
11	Groepsvrijstellingsverordening Vervoer (TBER) (EU/2026/562)
12	EU-verordening 2022/2472
13	Subsidieregeling ESF 2021–2027
14	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
15	Verordening (EU) 2021/2116 Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB 2023-2027)
16	GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) 2025/2152 VAN DE COMMISSIE
B	Nationaal
B.1	Algemeen
17	Algemene wet bestuursrecht
18	Besluit proceskosten bestuursrecht
19	Besluit maximumtarieven open overheid
20	Burgerlijk wetboek boek 6 en boek 7
21	Mededingingswet
22	Pachtprijzenbesluit 2007
23	Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers
24	Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers
25	Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet
26	Uitvoeringsbesluit Wet normering topinkomens
27	Wet Basisregistratie Personen
28	Wet normering topinkomens
B.2	Ruimtelijk (bestuurs)recht
B.3	Milieu / Natuur
29	Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009
30	Regeling garanties van oorsprong voor energie uit hernieuwbare energiebronnen en HR-WKK-elektriciteit
31	Uitvoeringsregeling Meststoffenwet
32	Visserijwet 1963
33	Warmtebesluit
34	Warmteregeling
35	Warmtewet
B.4	Verkeer en vervoer (**)
	(**) alleen relevant voor zover het waterschap taak heeft als wegbeheerder en/of vaarwegbeheerder.
36	Wet vrachtwagenheffing
B.5	Belastingen
37	Algemene wet inzake Rijksbelastingen
38	Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009
39	Fiscale vereenvoudigingswet 2010
40	Fiscale vereenvoudigingswet 2017
41	Invorderingswet 1990
42	Kostenwet invordering rijksbelastingen
43	Regeling diplomatieke en internationale vrijstellingen waterschapsbelastingen
44	Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet waardering onroerende zaken
45	Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelastingen 1994
46	Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990
47	Waterbesluit
48	Waterregeling

49	Waterschapsbesluit
50	Waterschapswet
51	Waterwet
52	Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen
53	Wet op de vennootschapsbelasting 1969
54	Wet Waardering Onroerende Zaken
55	Wet wederzijdse bijstand in de Europese Unie bij de invordering van belastingschulden en enkele andere schuldvorderingen 2012
56	Natuurschoonwet 1928
B.6	Financiën
57	Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden
58	Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen
59	Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
60	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
61	Uitvoeringsbeschikking omzetbelasting 1968
62	Uitvoeringsbesluit belastingen op milieugrondslag
63	Uitvoeringsbesluit omzetbelasting 1968
64	Uitvoeringsregeling belastingen op milieugrondslag
65	Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden
66	Waterschapswet
67	Wet belastingen op milieugrondslag
68	Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO)
69	Wet houdbare overheidsfinanciën
70	Wet inkomstenbelastingen 2001
71	Wet op de accijns
72	Wet op de belastingen van rechtsverkeer
73	Wet op de Omzetbelasting
74	Wet terugvordering staatssteun
B.7	Personeel en organisatie
75	Algemene Pensioen- en uitkeringswet Politieke Ambtsdragers
76	Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen
77	CAO Werken voor Waterschappen 2026
78	Wet Arbeid en Zorg (WAZ)
79	Participatiewet
80	Pensioenreglement ABP
81	Pensioenwet
82	Besluit uitvoering Pensioenwet
83	Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965
84	Uitvoeringsregeling loonbelasting 2011
85	Werkloosheidswet
86	Wet arbeid vreemdelingen
87	Wet financiering sociale verzekeringen
88	Wet kaderregeling VUT overheidspersoneel
89	Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag
90	Wet op de loonbelasting 1964
91	Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen
92	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
93	Wet verbetering poortwachter
94	Wet tegemoetkoming loondomein (Wtl)
95	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
96	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
97	Ziektewet
98	Zorgverzekeringswet
B.8	Archief

99	Burgerlijk wetboek
B.9	Inkoop en aanbestedingen
100	Aanbestedingsbesluit
101	Gids Proportionaliteit
102	Aanbestedingswet 2012
103	Aanbestedingsreglement Werken 2016 (Arw 2016)
B.10	Subsidies
104	Regeling bijzondere subsidies waterkeren en waterbeheren
105	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027
106	Regeling subsidies hoogwaterbescherming 2014
107	Regeling Europese EZK- en LNVsubsidies
B.12	Privacy/informatiebeveiliging (nieuw)

legenda:

toegevoegd
gewijzigd
verwijderd

versie juli 2026

Financieel	Opmerkingen
F	Niet meer van kracht; Laatste geconsolideerde versie: 25/10/2023
F	Drempel van max 200.000 naar max 300.000 / safe harbours
F	Drempel van max 500.000 naar max 750.000
F	website https://interreg.eu/programmes
F	divers; webadres gewijzigd in: https://interregeurope.eu/
F	divers; http://www.northsearegion.eu/
F	divers; http://www.nweurope.eu/
F	laatste geconsolideerde versie: 1/7/2023
F	laatste geconsolideerde versie: 13/12/2023
F	laatste geconsolideerde versie: 13/12/2023
F	laatste geconsolideerde versie: 30/3/2026
F	vervangt verordening EU nr. 702/2014
F	vervangt regeling ESF 2014-2020
F	art. 107, 108 en 109 (staatssteun)
F	Financieel zodra een waterschap subsidie aanvraagt
F	Van 23-10-2025. Bepaalt de drempelbedragen voor overheidsopdrachten voor levering, diensten en werken voor de jaren 2026-2027.
F	artikelen 5:25, 5:31d t/m 5:39, titel 4.2 (subsidies) en 4.4 (bestuurlijke geldschulden) van hoofdstuk 4
F	art. 2. Is per 01-01-26 gewijzigd
F	art. 2. Nieuwe regeling per 15-06-22
F	arbeidsovereenkomsten/aansprakelijkstellingen
F	artikelen 6, 24, 25g t/m 25m, 56, 57 - Is op 01-01-23 gewijzigd
F	hoofdstuk 4
F	hoofdstuk 4 - Is op 01-07-24 gewijzigd
F	hoofdstuk 4 - Is op 01-01-24 gewijzigd
F	van toepassing op zuiveringsslib
F	Is op 01-01-26 gewijzigd
F	
F	Is op 01-01-26 gewijzigd
F	art. 2, 3 en 4
F	artikelen in § 7
F	
F	art. 56; wet is per 1-1-2019 gewijzigd
F	artikelen in § 2
F	artikelen in § 2
F	artikelen 2, 3a, 3d, 4a, 5, 5a, 6, 8, 8a, 18, 20; laatste wijziging t/m 31dec2020: per 25-10-2020
F	geldend vanaf 01-07-2026
F	art. 20, 67a
F	art. 2 t/m 4
F	art. XXVa
F	art. VII en X; nieuwe regeling per 1-1-2024
F	art. 36a, 63b, 63c, 64, 65 en 66; Artikel 63b is gewijzigd
F	art. 2 t/m 4
F	art. 1 t/m 4
F	art. 2 t/m 6
F	art. 27 en 31
F	art. 7, 27 t/m 28a. Verwijderd art. 28abis, aangezien dat artikel is vervallen per 01-01-2023
F	art. 7.1 en 7.2
F	artikelen hoofdstuk 7

F	Hoofdstuk 4 en 5 geldend per 1-1-25; art. 6.1 t/m 6.13 is komen te vervallen per 1-1-2026; art.6.14 t/m 6.17 zijn gewijzigd als gevolg van het nieuw belastingstelsel (en de wijziging van de Waterschapswet).
F	art. 110 t/m 147 is komen te vervallen. De geldende artikelen voor de kostentoedeling zijn art. 116 t/m 122 (kostentoedeling en profijtbeginstel) en art. 122a t/m 122h (aangepaste regels zuiverings- en verontreinigingsheffing)
F	art. 7.1 t/m 7.26
F	art. 34a
F	art. 2, lid 1, onder g en 7
F	Hoofdstukken III en IV
F	art. 6, 40 en 46
F	fiscale korting waterschapsbelasting vanwege koppeling met WOZ waarde
F	art. 1 t/m 3
F	Nieuwe versie per 1/1/2025
F	art. 2 lid 3 en 7 lid 2
F	art. 2 t/m 4
F	art. 3 en 7
F	art. 4, 5, 11a en 22;
F	art. 5
F	art. 6
F	art. 1 t/m 3
F	art. 98 t/m 109c
F	art. 22 t/m 31 en 47 t/m 71
F	art. 1 t/m 6 en 8
F	art. 3, 6 en 7
F	art. 2.1 en 3.1;
F	art. 1;
F	art. 15 lid 1 sub c;
F	art. 1 en 7;
F	art. 3 en 7;
F	hoofdstuk 3, 5, 6, 10 t/m 12; Invoering Partnerpensioen; wijziging per 2023
F	art. 40 en 41
F	iwt 1/1/26
F	wordt per 2/8/2022 uitgebreid met betaald ouderschapsverlof; wijziging per 2023
F	wijziging per 2023
F	versie 2025 geldt t/m 30 juni 2025, versie 2026 geldt vanaf 1-7-2026
F	in werking sinds 1 juli 2023, overgangperiode loopt tot uiterlijk 1 januari 2028
F	
F	hoofdstuk 3 is vervallen door vernummering / hoofdstuk 4 betreft pensioenregelingen
F	
F	
F	Paragraaf IV
F	art. 6 t/m 12, 16 t/m 56; wetvoorstel
F	art. 6
F	art. 7, 8, 12, 14, 15 t/m 18, 18b.
F	hoofdstuk II, IIB, IIC, III, IV, VB; Belastingplan 2015
F	art. 2 t/m 5, 13 t/m 20, 23 t/m 28, 31 t/m 34, 40, 43/citeertitel aangepast: Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen
F	hoofdstuk 8
F	
F	geldig per 1 januari 2018; voor werkgevers is dit het belangrijkste wettelijke kader voor loonkostensubsidies (LKV-regelingen, banenafpraak, doelgroepverklaringen, participatiebanen)
F	
F	art. 15, 23 t/m 26, 36, 37, 82 t/m 86, 91, 96, 134;
F	
F	

F/NF	Bk2: art 10, lid 1 en 3 Bewaartermijn voor financiële stukken van 7 jaar, geldend voor het bestuur van een rechtspersoon. Bewaarplicht is van toepassing op privaatrechtelijke rechtspersonen, maar kan evengoed als richtlijn dienen bij het bepalen van de vernietigingstermijnen van overheidsarchieven Bk2: art. 24 Bewaarplicht voor financiële stukken, geldend voor een ontbonden rechtspersoon Bk2: art. 61 Bewaarplicht van 10 jaar voor geschriften m.b.t. het aanvragen van een lidmaatschap van een coöperatie Bk2: art. 394, lid 6 Bewaarplicht van 7 jaar voor bescheiden m.b.t. de openbaarmaking van de jaarrekening van de rechtspersoon Bk 3: art. 52, 306 t/m 311 Verjaringstermijnen voor rechtsvorderingen (indirecte bewaarplicht van (archief)bescheiden: uit wet- en regelgeving wordt het bewaren van specifieke gegevens verondersteld Bk3: art. 15a t/m 15f Elektronisch vermogensrechtelijk rechtsverkeer, o.a. de rechtsgeldigheid van de elektronische handtekening. Zie ook de wet elektronische handtekeningen Bk 6: art. 191 Verjaringstermijn voor rechtsvorderingen bij productaansprakelijkheid; termijn waarop recht op schadevergoeding komt te vervallen (indirecte bewaarplicht voor archiefbescheiden) Bk 7: art. 454 t/m 458 Medisch patiëntendossier (bewaartermijn van bescheiden behorende tot het patiëntendossier)
F	is per 18-4-2019, 1-7-2020 en 1-1-2022 gewijzigd
F	is per 1-1-2022 gewijzigd. (Bindende) richtsnoeren voor het redelijke toepassen van het proportionaliteitsbeginsel in het aanbestedingsproces.
F	laatst gewijzigd per 30-04-2026; afdeling 2.1.1 en 2.1.2;
F	geen nieuwe regelgeving, wel nieuw (voor de eerste keer opgenomen) in dit normenkader
F	artikelen 2 t/m 12
F	Toegevoegd vanwege artikel 14, lid 2
F	artikelen 2 t/m 27
F	Gewijzigd per 31-12-2025

Gewijzigd	Naam	F/NF	Toelichting
	Waterschapsbesluit	F	Hoofdstuk 4 en 5 geldend per 1-1-25; art. 6.1 t/m 6.13 is komen te vervallen per 1-1-2026; art.6.14 t/m 6.17 zijn gewijzigd als gevolg van het nieuw belastingstelsel (en de wijziging van de Waterschapswet).
	Waterschapswet	F	art. 110 t/m 147 is komen te vervallen. De geldende artikelen voor de kostentoedeling zijn art. 116 t/m 122 (kostentoedeling en profijtbeginssel) en art. 122a t/m 122h (aangepaste regels zuiverings- en verontreinigingsheffing)
	Pensioenwet	F	in werking sinds 1 juli 2023, overaanasperiode loopt tot uiterlijk 1-1-2026
	Aanbestedingswet 2012	F	laatst gewijzigd per 30-04-2026; afdeling 2.1.1 en 2.1.2
	Regeling Europese EZK- en LNVsubsidies	F	Gewijzigd per 31-12-2025
	Besluit proceskosten bestuursrecht	F	art. 2. Is per 01-01-26 gewijzigd
	Uitvoeringsbesluit Wet normering topinkomens	F	Is op 01-01-26 gewijzigd
	Wet normering topinkomens	F	Is op 01-01-26 gewijzigd
	Wet vrachtwagenheffing	F	geldend vanaf 01-07-2026
Verwijderd	Naam	F/NF	Toelichting
	CAO Werken voor Waterschappen 2021	F	versie 14-12-2021
	CAO Werken voor Waterschappen 2024	F	versie 1-1-2024
	Pensioenstelsel 2023	F	wijziging per 1-7-2023
	Pensioenreglement ABP 2021	F	hoofdstuk 15; pensioenreglement 2021 geldig vanaf 1-7-2021
	Pensioenreglement ABP 2022	F	geldig vanaf 1-7-2022
	Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen	F	art. 3 t./m 6, 30a, 31, 33, 34
	MKB Landbouvvrijstellingsverordening (verordening EU Nr. 702/2014)	F	artikelen 4 en 14; Laatste geconsolideerde versie: 10/12/2020
Toegevoegd	Naam	F/NF	Toelichting
	CAO Werken voor Waterschappen 2026	F	iwt 1/1/26
	Pensioenreglement ABP	F	versie 2025 geldt t/m 30 juni 2025, versie 2026 geldt vanaf 1-7-2026
	Besluit uitvoering Pensioenwet	F	
	Wet tegemoetkoming loondomein (Wtl)	F	geldig per 1 januari 2018; voor werkgevers is dit het belangrijkste wettelijke kader voor loonkostensubsidies (LKV-regelingen, banenafpraak, doelgroepverklaringen, participatiebanen)
	GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) 2025/2152 VAN DE COMMISSIE	F	Van 23-10-2025. Bepaalt de drempelbedragen voor overheidsopdrachten voor levering, diensten en werken voor de jaren 2026-2027.

Inventarisatie wet- en regelgeving waterschappen

Nr.	Wet- en regelgeving extern
A	Europees
1	De-minimisverordening (verordening (EU) Nr. 1407/2013)
2	Algemene de-minimisverordening (EU/2023/2831)
3	DAEB-de-minimisverordening (EU/2023/2832)
4	diverse INTERREG-programma's
5	INTERREG-Europe
6	INTERREG-programma North Sea Region (NSR)
7	INTERREG-programma North West Europe (NWE)
8	Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV) (EU/2014/651)
9	Landbouwvrijstellingsverordening (EU/2022/2472)
10	Vrijstellingsverordening (VJV) (EU/2022/2473)
11	Groepsvrijstellingsverordening Vervoer (TBER) (EU/2026/562)
12	EU-verordening 2022/2472
13	Subsidieregeling ESF 2021–2027
14	Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
15	Verordening (EU) 2021/2116 Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB 2023-2027)
16	GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) 2025/2152 VAN DE COMMISSIE
B	Nationaal
B.1	Algemeen
17	Algemene wet bestuursrecht
18	Besluit proceskosten bestuursrecht
19	Besluit maximumtarieven open overheid
20	Burgerlijk wetboek boek 6 en boek 7
21	Mededingingswet
22	Pachtprijzenbesluit 2007
23	Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers
24	Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers
25	Uitvoeringsbesluit Meststoffenwet
26	Uitvoeringsbesluit Wet normering topinkomens
27	Wet Basisregistratie Personen
28	Wet normering topinkomens
B.2	Ruimtelijk (bestuurs)recht
B.3	Milieu / Natuur
29	Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009
30	Regeling garanties van oorsprong voor energie uit hernieuwbare energiebronnen en HR-WKK-elektriciteit
31	Uitvoeringsregeling Meststoffenwet
32	Visserijwet 1963
33	Warmtebesluit
34	Warmteregeling
35	Warmtewet
B.4	Verkeer en vervoer (**)
	(**) alleen relevant voor zover het waterschap taak heeft als wegbeheerder en/of vaarwegbeheerder.
36	Wet vrachtwagenheffing
B.5	Belastingen
37	Algemene wet inzake Rijksbelastingen
38	Besluit vervuilingswaarde ingenomen water 2009
39	Fiscale vereenvoudigingswet 2010
40	Fiscale vereenvoudigingswet 2017
41	Invorderingswet 1990
42	Kostenwet invordering rijksbelastingen
43	Regeling diplomatieke en internationale vrijstellingen waterschapsbelastingen
44	Uitvoeringsbesluit kostenverrekening en gegevensuitwisseling Wet waardering onroerende zaken
45	Uitvoeringsregeling Algemene wet inzake rijksbelastingen 1994
46	Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990
47	Waterbesluit
48	Waterregeling

49	Waterschapsbesluit
50	Waterschapswet
51	Waterwet
52	Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen
53	Wet op de vennootschapsbelasting 1969
54	Wet Waardering Onroerende Zaken
55	Wet wederzijdse bijstand in de Europese Unie bij de invordering van belastingschulden en enkele andere schuldvorderingen 2012
56	Natuurschoonwet 1928
B.6	Financiën
57	Besluit leningvoorwaarden decentrale overheden
58	Regeling beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen
59	Regeling schatkistbankieren decentrale overheden
60	Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
61	Uitvoeringsbeschikking omzetbelasting 1968
62	Uitvoeringsbesluit belastingen op milieugrondslag
63	Uitvoeringsbesluit omzetbelasting 1968
64	Uitvoeringsregeling belastingen op milieugrondslag
65	Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden
66	Waterschapswet
67	Wet belastingen op milieugrondslag
68	Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO)
69	Wet houdbare overheidsfinanciën
70	Wet inkomstenbelastingen 2001
71	Wet op de accijns
72	Wet op de belastingen van rechtsverkeer
73	Wet op de Omzetbelasting
74	Wet terugvordering staatssteun
B.7	Personeel en organisatie
75	Algemene Pensioen- en uitkeringswet Politieke Ambtsdragers
76	Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen
77	CAO Werken voor Waterschappen 2026
78	Wet Arbeid en Zorg (WAZ)
79	Participatiewet
80	Pensioenreglement ABP
81	Pensioenwet
82	Besluit uitvoering Pensioenwet
83	Uitvoeringsbesluit loonbelasting 1965
84	Uitvoeringsregeling loonbelasting 2011
85	Werkloosheidswet
86	Wet arbeid vreemdelingen
87	Wet financiering sociale verzekeringen
88	Wet kaderregeling VUT overheidspersoneel
89	Wet minimumloon en minimum vakantiebijslag
90	Wet op de loonbelasting 1964
91	Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen
92	Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen
93	Wet verbetering poortwachter
94	Wet tegemoetkoming loondomein (Wtl)
95	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
96	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
97	Ziektewet
98	Zorgverzekeringswet
B.8	Archief

B.9 Inkoop en aanbestedingen

100 Aanbestedingsbesluit

101 Gids Proportionaliteit

102 Aanbestedingswet 2012

103 Aanbestedingsreglement Werken 2016 (Arw 2016)

B.10 Subsidies

104 Regeling bijzondere subsidies waterkeren en waterbeheren

105 Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021-2027

106 Regeling subsidies hoogwaterbescherming 2014

107 Regeling Europese EZK- en LNVsubsidies

B.12 Privacy/informatiebeveiliging (nieuw)

legenda:

toegevoegd

gewijzigd

verwijderd

versie juli 2026

Financieel	Opmerkingen
F	Niet meer van kracht; Laatste geconsolideerde versie: 25/10/2023
F	Drempel van max 200.000 naar max 300.000 / safe harbours
F	Drempel van max 500.000 naar max 750.000
F	website https://interreg.eu/programmes
F	divers; webadres gewijzigd in: https://interregeurope.eu/
F	divers; http://www.northsearegion.eu/
F	divers; http://www.nweurope.eu/
F	laatste geconsolideerde versie: 1/7/2023
F	laatste geconsolideerde versie: 13/12/2023
F	laatste geconsolideerde versie: 13/12/2023
F	laatste geconsolideerde versie: 30/3/2026
F	vervangt verordening EU nr. 702/2014
F	vervangt regeling ESF 2014-2020
F	art. 107, 108 en 109 (staatssteun)
F	Financieel zodra een waterschap subsidie aanvraagt
F	Van 23-10-2025. Bepaalt de drempelbedragen voor overheidsopdrachten voor levering, diensten en werken voor de jaren 2026-2027.
F	artikelen 5:25, 5:31d t/m 5:39, titel 4.2 (subsidies) en 4.4 (bestuurlijke geldschulden) van hoofdstuk 4
F	art. 2. Is per 01-01-26 gewijzigd
F	art. 2. Nieuwe regeling per 15-06-22
F	arbeidsovereenkomsten/aansprakelijkstellingen
F	artikelen 6, 24, 25g t/m 25m, 56, 57 - Is op 01-01-23 gewijzigd
F	hoofdstuk 4
F	hoofdstuk 4 - Is op 01-07-24 gewijzigd
F	hoofdstuk 4 - Is op 01-01-24 gewijzigd
F	van toepassing op zuiveringsslib
F	Is op 01-01-26 gewijzigd
F	
F	Is op 01-01-26 gewijzigd
F	art. 2, 3 en 4
F	artikelen in § 7
F	
F	art. 56; wet is per 1-1-2019 gewijzigd
F	artikelen in § 2
F	artikelen in § 2
F	artikelen 2, 3a, 3d, 4a, 5, 5a, 6, 8, 8a, 18, 20; laatste wijziging t/m 31dec2020: per 25-10-2020
F	geldend vanaf 01-07-2026
F	art. 20, 67a
F	art. 2 t/m 4
F	art. XXVa
F	art. VII en X; nieuwe regeling per 1-1-2024
F	art. 36a, 63b, 63c, 64, 65 en 66; Artikel 63b is gewijzigd
F	art. 2 t/m 4
F	art. 1 t/m 4
F	art. 2 t/m 6
F	art. 27 en 31
F	art. 7, 27 t/m 28a. Verwijderd art. 28abis, aangezien dat artikel is vervallen per 01-01-2023
F	art. 7.1 en 7.2
F	artikelen hoofdstuk 7

F	Hoofdstuk 4 en 5 geldend per 1-1-25; art. 6.1 t/m 6.13 is komen te vervallen per 1-1-2026; art.6.14 t/m 6.17 zijn gewijzigd als gevolg van het nieuw belastingstelsel (en de wijziging van de Waterschapswet).
F	art. 110 t/m 147 is komen te vervallen. De geldende artikelen voor de kostentoedeling zijn art. 116 t/m 122 (kostentoedeling en profijtbeginstel) en art. 122a t/m 122h (aangepaste regels zuiverings- en verontreinigingsheffing)
F	art. 7.1 t/m 7.26
F	art. 34a
F	art. 2, lid 1, onder g en 7
F	Hoofdstukken III en IV
F	art. 6, 40 en 46
F	fiscale korting waterschapsbelasting vanwege koppeling met WOZ waarde
F	art. 1 t/m 3
F	Nieuwe versie per 1/1/2025
F	art. 2 lid 3 en 7 lid 2
F	art. 2 t/m 4
F	art. 3 en 7
F	art. 4, 5, 11a en 22;
F	art. 5
F	art. 6
F	art. 1 t/m 3
F	art. 98 t/m 109c
F	art. 22 t/m 31 en 47 t/m 71
F	art. 1 t/m 6 en 8
F	art. 3, 6 en 7
F	art. 2.1 en 3.1;
F	art. 1;
F	art. 15 lid 1 sub c;
F	art. 1 en 7;
F	art. 3 en 7;
F	hoofdstuk 3, 5, 6, 10 t/m 12; Invoering Partnerpensioen; wijziging per 2023
F	art. 40 en 41
F	iwt 1/1/26
F	wordt per 2/8/2022 uitgebreid met betaald ouderschapsverlof; wijziging per 2023
F	wijziging per 2023
F	versie 2025 geldt t/m 30 juni 2025, versie 2026 geldt vanaf 1-7-2026
F	in werking sinds 1 juli 2023, overgangperiode loopt tot uiterlijk 1 januari 2028
F	
F	hoofdstuk 3 is vervallen door vernummering / hoofdstuk 4 betreft pensioenregelingen
F	
F	
F	Paragraaf IV
F	art. 6 t/m 12, 16 t/m 56; wetvoorstel
F	art. 6
F	art. 7, 8, 12, 14, 15 t/m 18, 18b.
F	hoofdstuk II, IIB, IIC, III, IV, VB; Belastingplan 2015
F	art. 2 t/m 5, 13 t/m 20, 23 t/m 28, 31 t/m 34, 40, 43/citeertitel aangepast: Wet overheidspersoneel onder de werknemersverzekeringen
F	hoofdstuk 8
F	
F	geldig per 1 januari 2018; voor werkgevers is dit het belangrijkste wettelijke kader voor loonkostensubsidies (LKV-regelingen, banenafpraak, doelgroepverklaringen, participatiebanen)
F	
F	art. 15, 23 t/m 26, 36, 37, 82 t/m 86, 91, 96, 134;
F	
F	

F/NF	Bk2: art 10, lid 1 en 3 Bewaartermijn voor financiële stukken van 7 jaar, geldend voor het bestuur van een rechtspersoon. Bewaarplicht is van toepassing op privaatrechtelijke rechtspersonen, maar kan evengoed als richtlijn dienen bij het bepalen van de vernietigingstermijnen van overheidsarchieven Bk2: art. 24 Bewaarplicht voor financiële stukken, geldend voor een ontbonden rechtspersoon Bk2: art. 61 Bewaarplicht van 10 jaar voor geschriften m.b.t. het aanvragen van een lidmaatschap van een coöperatie Bk2: art. 394, lid 6 Bewaarplicht van 7 jaar voor bescheiden m.b.t. de openbaarmaking van de jaarrekening van de rechtspersoon Bk 3: art. 52, 306 t/m 311 Verjaringstermijnen voor rechtsvorderingen (indirecte bewaarplicht van (archief)bescheiden: uit wet- en regelgeving wordt het bewaren van specifieke gegevens verondersteld Bk3: art. 15a t/m 15f Elektronisch vermogensrechtelijk rechtsverkeer, o.a. de rechtsgeldigheid van de elektronische handtekening. Zie ook de wet elektronische handtekeningen Bk 6: art. 191 Verjaringstermijn voor rechtsvorderingen bij productaansprakelijkheid; termijn waarop recht op schadevergoeding komt te vervallen (indirecte bewaarplicht voor archiefbescheiden) Bk 7: art. 454 t/m 458 Medisch patiëntendossier (bewaartermijn van bescheiden behorende tot het patiëntendossier)
F	is per 18-4-2019, 1-7-2020 en 1-1-2022 gewijzigd
F	is per 1-1-2022 gewijzigd. (Bindende) richtsnoeren voor het redelijke toepassen van het proportionaliteitsbeginsel in het aanbestedingsproces.
F	laatst gewijzigd per 30-04-2026; afdeling 2.1.1 en 2.1.2;
F	geen nieuwe regelgeving, wel nieuw (voor de eerste keer opgenomen) in dit normenkader
F	artikelen 2 t/m 12
F	Toegevoegd vanwege artikel 14, lid 2
F	artikelen 2 t/m 27
F	Gewijzigd per 31-12-2025

Gewijzigd	Naam	F/NF	Toelichting
	Waterschapsbesluit	F	Hoofdstuk 4 en 5 geldend per 1-1-25; art. 6.1 t/m 6.13 is komen te vervallen per 1-1-2026; art.6.14 t/m 6.17 zijn gewijzigd als gevolg van het nieuw belastingstelsel (en de wijziging van de Waterschapswet).
	Waterschapswet	F	art. 110 t/m 147 is komen te vervallen. De geldende artikelen voor de kostentoedeling zijn art. 116 t/m 122 (kostentoedeling en profijtbeginssel) en art. 122a t/m 122h (aangepaste regels zuiverings- en verontreinigingsheffing)
	Pensioenwet	F	in werking sinds 1 juli 2023, overgangperiode loopt tot uiterlijk 1 januari 2028
	Aanbestedingswet 2012	F	laatst gewijzigd per 30-04-2026; afdeling 2.1.1 en 2.1.2;
	Regeling Europese EZK- en LNVsubsidies	F	Gewijzigd per 31-12-2025
	Besluit proceskosten bestuursrecht	F	art. 2. Is per 01-01-26 gewijzigd
	Uitvoeringsbesluit Wet normering topinkomens	F	Is op 01-01-26 gewijzigd
	Wet normering topinkomens	F	Is op 01-01-26 gewijzigd
	Wet vrachtwagenheffing	F	geldend vanaf 01-07-2026
Verwijderd	Naam	F/NF	Toelichting
	CAO Werken voor Waterschappen 2021	F	versie 14-12-2021
	CAO Werken voor Waterschappen 2024	F	versie 1-1-2024
	Pensioenstelsel 2023	F	wijziging per 1-7-2023
	Pensioenreglement ABP 2021	F	hoofdstuk 15; pensioenreglement 2021 geldig vanaf 1-7-2021
	Pensioenreglement ABP 2022	F	geldig vanaf 1-7-2022
	Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen	F	art. 3 t./m 6, 30a, 31, 33, 34
	MKB Landbouwwijzigingsverordening (verordening EU Nr. 702/2014)	F	artikelen 4 en 14; Laatste geconsolideerdeversie: 10/12/2020
Toegevoegd	Naam	F/NF	Toelichting
	CAO Werken voor Waterschappen 2026	F	iwt 1/1/26
	Pensioenreglement ABP	F	versie 2025 geldt t/m 30 juni 2025, versie 2026 geldt vanaf 1-7-2026
	Besluit uitvoering Pensioenwet	F	
	Wet tegemoetkoming loondomein (Wtl)	F	geldig per 1 januari 2018; voor werkgevers is dit het belangrijkste wettelijke kader voor loonkostensubsidies (LKV-regelingen, banenafpraak, doelgroepverklaringen, participatiebanen)
	GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) 2025/2152 VAN DE COMMISSIE	F	Van 23-10-2025. Bepaalt de drempelbedragen voor overheidsopdrachten voor levering, diensten en werken voor de jaren 2026-2027.

Inventarisatie wet- en regelgeving Waterschappen - INTERN - 2026

versie juli 2026

Nr.	Regeling	Financieel	Opmerkingen
	Algemeen, bestuur		
1	Verordening voorziening/rechtspositie bestuursleden	F	
2	Verordening fractievergoeding	F	
3	Vergoedingsregeling voorzitter, leden en plaatsvervangend leden bezwaren- en klachtencommissie	F	
4	Vaarwegenverordening	F	
5	Verordening bestuursrechtelijke geldschulden	F	c.f. 4e tranche AWB. Deze geeft regels die van toepassing zijn op betaling van geldschulden aan de overheid en op betaling van geldschulden door de overheid.
	Gemeenschappelijke regelingen	F	
	Nadeelcompensatie		
6	Verordening schadevergoeding/Nadeelcompensatieregeling	F	is opgenomen in de Waterschapsverordening
	Keur		
7	Waterschapsverordening (watersysteem/waterkeringen en wateren/wegen)	F / NF	vanwege de sanctiebepaling en de incorporatie van de verordening schadevergoeding
	Belastingen		
8	Verordening verontreinigingsheffing	F	
9	Verordening watersysteemheffing	F	
10	Verordening zuiveringsheffing	F	
	Intern beleid rondom separate lozers	F	kaderstellend besluit (*)
11	Kostentoedelingsverordening 2026	F	Vastgesteld september 2025
12	Verordening precariobelasting	F	
13	Legesverordening	F	
14	Verordening sluis- en bruggelden	F	
15	Vaarwegenverordening	F	
16	Kwijtscheldingsverordening	F	
	privaatrechtelijke afspraken over hoogte van vergoeding van kosten van het waterschap ipv belastingheffing.	F	Afhankelijk van keuze waterschap om privaatrechtelijke weg te kiezen
	Financiën		
17	Controleverordening	F	Controleprotocol en Normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd
18	Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie	F	Vanaf 2025 maakt Rechtmatigheidsverantwoording deel uit van de jaarrekening
19	Financieringsstatuut	F	kaderstellend besluit (*)
20	Regeling budget beheer	F	kaderstellend besluit (*)
21	Regeling financieel beheer	F	kaderstellend besluit (*); Vanaf 2025 maakt Rechtmatigheidsverantwoording deel uit van de jaarrekening
22	Beleidsnota Kostentoerekening	F	kaderstellend besluit (*): Per 1 januari '26 is het stelsel gewijzigd en is kostentoedelingsverordening (zie Belastingen) aangepast.
23	Beleidsnota Waardering, activering & afschrijving van activa	F	kaderstellend besluit (*)
24	Beleidsnota Weerstandsvermogen, risicomanagement, reserves en voorzieningen	F	kaderstellend besluit (*)
	Subsidies		
26	Subsidieregeling	F	
27	Subsidieverordening	F	
28	Stimuleringsregeling	F	
	Inkoop en aanbesteding		
29	Beleid inkoop en aanbestedingen	F	kaderstellend besluit (*) In 2026 is het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de 21 waterschappen herzien (zie site Unie). Het nieuwe inkoopbeleid heeft de titel 'Professioneel inkopen met maatschappelijke impact'.
	Archief		
	Personeel		
30	Sociaal Statuut	F	

Gewijzigd	Naam	F/NF	Toelichting
	Beleidsnota Kostentoerekening	F	kaderstellend besluit (*): Per 1 januari '26 is het stelsel gewijzigd dus in '25 moet er een nieuwe nota/verordening zijn vastgesteld.
	Beleid inkoop en aanbestedingen	F	kaderstellend besluit (*) In 2026 is het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de 21 waterschappen herzien (zie site Unie). Het nieuwe inkoopbeleid heeft de titel 'Professioneel inkopen met maatschappelijke impact'.
Verwijderd	Naam	F/NF	Toelichting

Toegevoegd	Naam	F/NF	Toelichting
	Intern beleid rondom separate lozers	F	kaderstellend besluit (*)
	Gemeenschappelijke regelingen	F	
	privaatrechtelijke afspraken over hoogte van vergoeding van kosten van het waterschap ipv belastingheffing.	F	Afhankelijk van keuze waterschap om privaatrechtelijke weg te kiezen

Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën

Dossiernummer 4457
Extern Zaak ID 0539406872
Vergaderdatum 16 september 2026
Agendapunt 2.3
Titel Financieel overzicht jaareindeverwachting 2026-2

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën	16 september 2026

Kenmerk: 406872 / 406873

Aan het algemeen bestuur

Datum: 30 september 2026

Jaareindeverwachting 2026-2 (JEV2026-2)

Voorstel

1. Kennis te nemen van de Jaareindeverwachting 2026-2
2. In te stemmen met de kostenoverschrijding beleidsveld Waterketen deze blijkt uit de opgenomen in de Jaareindeverwachting 2026-2 en de daarbij behorende begrotingswijziging.
3. In te stemmen met de wijziging van de begroting 2026 en de onttrekking voor de bij de jaarrekening 2025 gevormde bestemmingsreserve afwaardering immateriële vaste activa.

0. Korte samenvatting

Bij het herijken van de P&C cyclus is afgesproken dat het AB in het najaar wordt voorzien in een financiële jaareindeverwachting van het lopende jaar, zodat het AB:

- beschikt over een realistische jaareindeverwachting, zodat er sprake kan zijn van een realistische Beleidsbegroting met bijbehorende tarieven.
- in de gelegenheid is om opmerkingen mee te geven aan het DB in voorbereiding van de Beleidsbegroting 2027.

Het DB neemt de opmerkingen naar aanleiding van de beeldvormende en oordeelsvormende bijeenkomsten meer richting de voorbereiding van de beleidsbegroting 2027.

Het algemene beeld is positief. Op basis van de huidige inzichten zijn geen substantiële financiële risico's geïdentificeerd die de Jaareindeverwachting 2026-1 ondermijnen.

De financiële rapportage bevat een verwachte onrechtmatigheid bij het beleidsveld Waterketen. Naar aanleiding hiervan is een begrotingswijziging opgesteld die in dit voorstel formeel wordt voorgelegd aan het AB ter besluitvorming.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

De Jaareindeverwachting 2026-2 omvat de ontwikkeling van de financiële resultaten van de maanden januari tot en met augustus. De Jaareindeverwachting 2026-2 is geen bestuursrapportage (Burap) maar een financiële thermometer die een doorkijk geeft naar het verwachte resultaat eind 2026. De rapportage maakt inzichtelijk welke ontwikkelingen en risico's van invloed kunnen zijn op de jaaruitkomst, zodat waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd.

1.2. Beleidscontext/Historie

Het AB heeft ingestemd met het herijken van de P&C cyclus en de P&C producten aan te passen naar 2-buraps en een tussentijdse financiële rapportage tot en met augustus 2026.

2. Doel/meetbaar effect

Met de jaareindeverwachting 2026-2 legt het dagelijks bestuur verantwoording af aan het Algemeen Bestuur en wordt voldaan aan de toezegging om een tussentijdse financiële update te geven en daarmee het AB de gelegenheid te geven om bij te sturen. Daarnaast wordt het AB in de gelegenheid gesteld om opmerkingen mee te geven aan het DB in het kader van de voorbereiding van de Beleidsbegroting 2027.

3. Uitwerking van het voorstel

3.1. Inhoud en argumenten

Exploitatie

De Jaareindeverwachting 2026-2 is positief. Op basis van de huidige inzichten zijn geen substantiële risico's geïdentificeerd die de Jaareindeverwachting 2026-1 ondermijnen.

Overzicht Baten en Lasten (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2026 na wijziging	Realisatie t/m augustus 2026	JEV 2026-1	JEV 2026-2
Watersysteem					
Lasten	51.413	50.693	28.164	45.852	47.841
Baten	1.106	1.106	989	1.594	1.932
Totaal Nettolasten	-50.308	-49.588	-27.176	-44.257	-45.910
Waterketen					
Lasten	59.675	60.955	42.873	60.955	61.425
Baten	3.505	3.505	1.229	3.725	4.081
Totaal Nettolasten	-56.169	-57.449	-41.644	-57.230	-57.344
Bestuur en Bedrijfsvoering					
Lasten	105.537	107.890	62.179	107.890	107.843
Baten	14.115	14.115	9.993	14.116	14.531
Totaal Nettolasten	-91.422	-93.775	-52.187	-93.774	-93.312
Totaal netto kosten programmaplan	-197.900	-200.813	-121.006	-195.262	-196.566
Dekkingsmiddelen	192.480	192.480	180.842	192.480	193.172
Onvoorzien	-834	-834	-	-834	-834
Saldo baten en lasten	-6.254	-9.167	59.836	-3.616	-4.228

Op basis van de inzichten per augustus wordt de Jaareindeverwachting 2026 geraamd op een tekort van 4,2 mln. Ten opzichte van de Jaareindeverwachting 2026-1 betekent dit een beperkte "verslechtering" van circa 0,6 mln. (- € 4,228 mln / - € 3,616 mln). De Jaareindeverwachting 2026-2 blijft daarmee binnen de bandbreedte van het eerder geschetste financiële beeld bij Jaareindeverwachting 2026-1 [bandbreedte tussen € 1,884 mln en - € 4,8 mln] en ligt onder het begrote tekort van - € 9,2 mln Begroting na wijziging.

De gehanteerde systematiek van het bepalen van de bandbreedtes, monitoring en sturing biedt op dit moment een beter inzicht om bij te sturen. Op basis hiervan is er geen aanleiding de prognose wezenlijk bij te stellen.

Investerings

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2026 na wijziging	Realisatie t/m augustus 2026	JEV 2026-1	JEV 2026-2
Uitgaven	48.526	36.036	11.769	36.036	32.575
Inkomsten	16.734	19.463	879	19.463	21.472
Totaal netto uitgaven Watersysteem	31.792	16.573	10.891	16.573	11.103
Uitgaven	64.269	54.965	28.105	54.965	56.570
Inkomsten	2.302	4.256	1.351	4.256	3.950
Totaal netto uitgaven Waterketen	61.967	50.708	26.754	50.708	52.620
Uitgaven	6.207	5.419	2.080	5.419	3.900
Inkomsten	-	-	0	-	0
Totaal netto uitgaven Bestuur & Bedrijfsvoering	6.207	5.419	2.080	5.419	3.900
Uitgaven	119.002	96.420	41.954	96.420	93.045
Inkomsten	19.037	23.719	2.230	23.719	25.422
Totaal netto uitgaven WDD	99.966	72.700	39.724	72.700	67.623

Watersysteem

De actualisatie van de projectramingen laat zien dat de verwachte investeringsrealisatie binnen het programma Watersysteem afneemt van 16,6 mln. in Jaareindeverwachting 2026-1 naar € 11,1 mln. in Jaareindeverwachting 2026-2. De belangrijkste oorzaken zijn:

- Hogere inkomsten op investeringsprojecten, € 2 mln.
- Vertragingen in de uitvoering van projecten, € 3,1 mln.
- Bijstellingen op projectenniveau, € 0,4 mln.

De vertragingen zijn deels het gevolg van bewuste keuzes om projecten doelmatiger uit te voeren en de risico's te beperken (o.a. € 1,5 mln. ten behoeve van de vervanging van de stuw bij Bortel) waardoor een deel van de uitvoering verschuift naar 2027. De lagere investeringsrealisatie heeft gevolgen voor de ontwikkeling van de kapitaallasten, maar leidt op dit moment niet tot een wezenlijke wijziging van de Jaareindeverwachting 2026-2.

Waterketen

De actualisatie laat zien dat de verwachte investeringsrealisatie licht toeneemt naar € 52,6 mln. ten opzichte van de Jaareindeverwachting 2026-1 van € 50,7 mln. De gezamenlijke inspanningen binnen het assetmanagement werpen hiermee de vruchten af, wat leidt tot steeds betrouwbaardere prognoses.

Bestuur en Bedrijfsvoering

De actualisatie laat zien dat de verwachte investeringsrealisatie afneemt van € 5,4 mln. in Jaareindeverwachting 2026-1 naar € 3,9 mln. in Jaareindeverwachting 2026-2. Uitstel van het project Huisvesting 3.0 naar 2027 is hiervan de oorzaak.

Rapportage majeure projecten

De rapportage majeure projecten is nu niet opgenomen en wordt later apart geagendeerd voor bespreking in het AB.

Begrotingsrechtmatigheid Exploitatie

De huidige Jaareindeverwachting 2026-2 laat binnen beleidsveld Waterketen een verwachte overschrijding van de begrote *lasten* zien € 0,4 mln (€ 60,955 mln. Begroting na wijziging naar € 61,425 mln. Jaareindeverwachting 2026-2). Deze overschrijding wordt met name veroorzaakt door hogere kosten goederen en diensten, oa de verwerking van slibkoek SNB en afvoer roostergoed.

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2026 na wijziging	Realisatie t/m augustus 2026	JEV 2026-1	JEV 2026-2
Waterketen					
Lasten	59.675	60.955	42.873	60.955	61.425
Baten	3.505	3.505	1.229	3.725	4.081
Totaal Nettolasten	-56.169	-57.449	-41.644	-57.230	-57.344

Op grond van de geldende rechtmatigheidsvereisten wordt deze verwachte overschrijding nu aan het Algemeen Bestuur voorgelegd. Met deze vaststelling van de verwachte overschrijding van de lasten met € 0,4 mln. wordt de begroting in overeenstemming gebracht met de meest actuele inzichten en draagt bij aan het voorkomen van een begrotingsonrechtmatigheid in 2026. Over deze werkwijze is het Algemeen Bestuur eerder geïnformeerd.

Voorstel 2:

In te stemmen met de kostenoverschrijding beleidsveld Waterketen deze blijkt uit de opgenomen in de Jaareindeverwachting 2026-2 en de daarbij behorende begrotingswijziging.

Begrotingsrechtmatigheid Investerings

Voor de investeringen geldt dat er geen sprake is van mogelijke onrechtmatigheden en op basis van de beschikbare informatie er geen aanleiding is om een overschrijding te verwachten. Investerings worden beoordeeld over de gehele programmaperiode en niet per jaarschijf.

Financiële onzekerheden

Bij het opstellen van de begroting 2026 is geen rekening gehouden met bandbreedtes voor financiële onzekerheden. In de Jaareindeverwachting 2026-1 zijn deze voor het eerst expliciet gemaakt voor een beperkt aantal posten waarvan de financiële uitkomst ten tijde van de begroting nog onvoldoende voorspelbaar was. Het betrof de pilot Herwaardering gronden, de stimuleringsregelingen en het personeelsbudget. De actualisatie in de Jaareindeverwachting 2026-2 laat zien dat de financiële ontwikkelingen op deze onderdelen binnen de in Jaareindeverwachting 2026-1 geschetste bandbreedtes blijven. Daarmee bevestigt de nieuwe Jaareindeverwachting het eerder gepresenteerde beeld en zijn er geen aanwijzingen dat deze onzekerheden leiden tot een wezenlijke afwijking.

Aanvullende onzekerheden

Tijdens het proces van de totstandkoming van de Jaareindeverwachting is een aantal onzekerheden geïdentificeerd die onderstaand worden toegelicht:

Stimuleringsregelingen

Het bestuur heeft eerder aandacht gevraagd voor de voortgang en effectiviteit van de diverse stimuleringsregelingen. De werkelijkheid blijft dat de uitputting van de stimuleringsregelen wispelturig en lastig te voorspellen is. Door onder andere communicatie en het verlagen van de drempels wordt geprobeerd de regeling bekender en aantrekkelijker te maken. Dit zal in 2026 naar verwachting niet leiden tot een grotere uitputting van de begrote lasten in 2026. Om die reden is de Jaareindeverwachting naar beneden bijgesteld. De effectiviteit van de ingezette beheersmaatregelen moet in 2027 zichtbaar worden.

Waterschapsbelasting en kwijtschelding

Er bestaat een onzekerheid in de ontwikkeling van de waterschapsbelastingopbrengsten en omvang van de kwijtscheldingen. In de Jaareindeverwachting is nu aangesloten bij de door de BSOB aangeleverde gegevens. Op basis van de huidige inzichten kan dit resulteren in een financieel effect van circa € 0,5 mln nadeel tot € 2,5 mln. voordeel.

Projecten

Daarnaast bestaat er nog onzekerheid over projecten 2026 die niet voldoen aan het activeringsbeleid ter grootte van € 1,25 mln. en dientengevolge als lasten moeten worden verwerkt. Door vertragingen in projecten bestaat er nog een onzekerheid in de omvang van de kapitaallasten met een maximaal verwachte impact van € 0,8 mln.

Conclusie

Het DB concludeert dat de organisatie financieel op koers ligt en op dit moment, met uitzondering van de begrotingsonrechtmatigheid van € 0,4 mln. in de exploitatie van Waterketen, geen aanleiding geeft voor aanvullende bestuurlijke interventies. De huidige inzichten geven vertrouwen dat de afgesproken doelstellingen binnen de beschikbare financiële kaders worden gerealiseerd. Ontwikkelingen die extra aandacht vragen, worden actief gevolgd en waar nodig tijdig aan het Algemeen Bestuur voorgelegd.

Het werken met bandbreedtes helpt bij de duiding van de financiële verwachting en doet recht aan de onzekerheden en risico's hierbinnen. De meerwaarde van de toepassing van bandbreedtes wordt ook voor de Beleidsbegroting 2027 toegepast. Hiermee zijn we in 2027 in staat om realistischer te programmeren, prioriteren en begroten.

Opvolging bestuursbesluit bij Jaarrekening 2025

Bij de bestemming van het resultaat 2025 is door het AB besloten om een bestemmingsreserve te vormen voor de afwaardering van een gedeelte van de immateriële vaste activa waarvan het bestaan niet meer is vast te stellen. In 2026 wordt ter dekking van deze afwaardering een onttrekking uit de bij de jaarrekening 2025 gevormde bestemmingsreserve als besluit voorgelegd aan het AB.

Voorstel 4:

In te stemmen met de wijziging van de begroting 2026 en de onttrekking voor de bij de jaarrekening 2025 gevormde bestemmingsreserve afwaardering immateriële vaste activa.

3.2. Risico's

De risico's zijn bovenstaand toegelicht.

4. Financiën

nvt

5. Uitvoering en evaluatie

5.1 Bestuurlijke vervolgstappen:

Geen

5.2 Externe communicatie:

Niet van toepassing

5.3 Bestuurlijke evaluatie:

Het Algemeen Bestuur wordt verzocht de nieuwe opzet van de Jaareindeverwachting te evalueren, met name in hoeverre deze bijdraagt aan de mogelijkheid om op basis van actuele inzichten de begroting voor te bereiden en zo nodig bij te sturen. De uitkomsten worden benut voor de verdere doorontwikkeling van de P&C-cyclus. Aansluitend vindt een ambtelijke evaluatie plaats.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur,

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Besluit

Jaareindeverwachting 2026-2

Het Algemeen Bestuur besluit conform voorstel

1. Kennis te nemen van de Jaareindeverwachting 2026-2
2. In te stemmen met de kostenoverschrijding beleidsveld Waterketen deze blijkt uit de opgenomen in de Jaareindeverwachting 2026-2 en de daarbij behorende begrotingswijziging.
3. In te stemmen met de wijziging van de begroting 2026 en de onttrekking voor de bij de jaarrekening 2025 gevormde bestemmingsreserve afwaardering immateriële vaste activa.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 30 september 2026.

het Algemeen Bestuur,

E. de Ridder
watergraaf

H.J. Kielenstijn
secretaris

Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën

Dossiernummer 4153
Extern Zaak ID 0539340736
Vergaderdatum 16 september 2026
Agendapunt 3.1
Titel Brabantbrede beleidsrijke wijzigingen
Waterschapsverordening

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën	12 november 2025
Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën	16 september 2026

Kenmerk: 340736 / 406368

Aan de commissie BCF

Datum: 16 september 2026

Voorstel

1. Kennis te nemen van het ontwerp van de beleidsrijke wijzigingen van de Waterschapsverordening.
2. Aandachtspunten ten aanzien van de ontwerp Waterschapsverordening kenbaar te maken.

0. Korte samenvatting

De drie Brabantse waterschappen werken gezamenlijk aan een beleidsrijke wijziging van de Waterschapsverordening (WSV). De ontwerpverordening ligt van 7 augustus tot en met 18 september 2026 ter inzage. In de Waterbrief d.d. 14 juli 2026 werd het Algemeen Bestuur geïnformeerd over de aandachtspunten uit het participatietraject en de als gevolg hiervan voorgestelde wijzigingen van de ontwerp-WSV. Met dit voorstel wordt de commissie BCF in de gelegenheid gesteld om te reageren op de ontwerp-WSV. De in het Algemeen Bestuur d.d. 8 juli 2026 aangehouden motie "Water en bodem sturend geldt voor iedereen" kan hierbij worden meegenomen.

De uitkomsten van de bespreking in de commissie BCF worden meegenomen naar de definitieve WSV die in oktober/november ter besluitvorming in het Algemeen Bestuur voorligt.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Waterschap De Dommel werkt samen met de waterschappen Aa en Maas en Brabantse Delta aan een beleidsrijke wijziging van de WSV. Aanleiding hiervoor is dat de huidige verordening grotendeels is gebaseerd op beleid van vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet en onvoldoende aansluit op de doelen uit het Waterbeheerprogramma 2022-2027 en het handelingsperspectief voor de watertransitie. Met de voorgestelde wijzigingen worden nieuwe beleidsdoelen op het gebied van water en bodem sturend en klimaatbestendig bebouwd gebied juridisch verankerd.

De ontwerp WSV is opgesteld na een participatietraject met gemeenten, provincie, maatschappelijke organisaties, brancheorganisaties, ondernemers en inwoners. De ontwerpverordening ligt van 7 augustus tot en met 18 september 2026 ter inzage. In de Waterbrief d.d. 14 juli 2026 is het Algemeen Bestuur geïnformeerd over de aandachtspunten die vanuit het participatietraject zijn binnengekomen en over de als gevolg hiervan voorgestelde wijzigingen van de ontwerp-WSV. Daarbij is aangegeven dat de commissie BCF in de gelegenheid wordt gebracht om te reageren op de ontwerp-WSV. De uitkomsten worden meegenomen naar de definitieve WSV die in oktober/november ter besluitvorming in het Algemeen Bestuur voorligt.

1.2. Beleidscontext/Historie

Op 29 november 2023 stelde het Algemeen Bestuur de Waterschapsverordening Waterschap De Dommel en de bijbehorende Delegatieverordening vast. Dit met het oog op de invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Volgens deze wet moest het waterschap op 2 januari 2024 een Waterschapsverordening hebben ter vervanging van de Keur. De delegatiebepalingen die in de Keur stonden, zijn overgeheveld naar de Delegatieverordening.

De Waterschapsverordening bevat de regels die nodig zijn voor het beschermen van het watersysteem en het uitvoeren van de taken van het waterschap. Hierin is vastgelegd voor welke activiteiten burgers, bedrijven en overheden vergunningen nodig hebben, welke activiteiten onder algemene regels vallen en onder welke voorwaarden werkzaamheden in of nabij het watersysteem zijn toegestaan.

In de Delegatieverordening zijn de volgende beslissingsbevoegdheden opgenomen:

- AB: algemene bepalingen, aanwijzing *nieuwe* vergunningplichten of algemene regels, begripsbepalingen, overgangsrecht.
- DB: wijziging bestaande vergunningplichten of algemene regels, aanwijzing beperkingengebieden en werkingsgebieden (*gedelegeerde bevoegdheid*).

De beslissingsbevoegdheid voor de beleidsregels bij de Waterschapsverordening liggen wettelijk gezien altijd bij het DB.

De beleidsrijke wijziging van de WSV geeft uitvoering aan de doelstellingen uit het Waterbeheerprogramma 2022-2027 en de Nota Handelingsperspectief Watertransitie. De wijzigingen richten zich op de thema's water en bodem sturend en klimaatbestendig bebouwd gebied.

Het Algemeen Bestuur is gedurende het proces meerdere malen geïnformeerd via Waterbrieven en beeldvormende en oordeelsvormende bijeenkomsten. Daarnaast heeft in het voorjaar van 2026 een participatietraject plaatsgevonden waarin belanghebbenden zijn betrokken bij de verdere uitwerking van de voorstellen.

Op 8 juli 2026 dienden 50PLUS en PvdD de motie "Water en bodem sturend geldt voor iedereen" in. In deze motie wordt het verzoek gedaan aan het Dagelijks Bestuur om:

1. Bij de verdere uitwerking van de beleidsrijke Waterschapsverordening vast te houden aan:
 - a. Het uitgangspunt dat Water en Bodem Sturend voor alle ruimtelijke ontwikkelingen geldt.
 - b. De voorgestelde bergingseis van 100 mm. Deze norm mag niet worden afgezwakt vanwege woningbouw-, economische-, infrastructurele of financiële belangen, tenzij op objectieve waterhuishoudkundige gronden wordt aangetoond dat een gelijkwaardig of hoger beschermingsniveau wordt gerealiseerd.
2. Er bij gemeenten, provincie Noord-Brabant, het Rijk, Rijkswaterstaat, ProRail en overige initiatiefnemers op aan te dringen dat projecten binnen het beheergebied aantoonbaar voldoen aan de uitgangspunten van Water en Bodem Sturend en Klimaatbestendig Bebouwd Gebied.
3. Jaarlijks aan het algemeen bestuur te rapporteren hoe deze twee uitgangspunten zijn toegepast bij grootschalige ontwikkelingen binnen het beheergebied.

Deze motie is aangehouden tot de behandeling van dit onderwerp tijdens de beeld- en oordeelsvormende bijeenkomst in september. In de beeldvormende bijeenkomst wordt toegelicht op welke wijze de genoemde aandachtspunten zijn betrokken bij de totstandkoming van de WSV. Daarbij is het principe water en bodem sturend als leidend uitgangspunt gehanteerd en wordt ingegaan op de afstemming over de toepassing van de WSV bij ruimtelijke ontwikkelingen.

2. Doel/meetbaar effect

Met de beleidsrijke wijziging van de WSV worden de beleidsdoelen uit het Waterbeheerprogramma vertaald naar juridisch toepasbare regels. Hiermee wordt bijgedragen aan een klimaatbestendig watersysteem, het beter vasthouden van water in het gebied en het versterken van de uitvoerbaarheid van de watertransitie. De behandeling van de ontwerpverordening in de commissie BCF geeft de mogelijkheid om aandachtspunten vanuit het Algemeen Bestuur vroegtijdig te betrekken bij de verdere uitwerking van de definitieve WSV.

3. Uitwerking van het voorstel

3.1. Inhoud en argumenten

Ad 1. Kennis nemen van de ontwerp waterschapsverordening

Bijgevoegd is de ontwerp WSV. De ontwerp WSV bevat wijzigingen op het gebied van water en bodem sturend, klimaatbestendig bebouwd gebied en enkele Dommelspecifieke onderwerpen. De ontwerpverordening is opgesteld op basis van bestuurlijke keuzes, participatie en juridische uitwerking van de voorgestelde wijzigingen. Naar aanleiding van het participatietraject zijn verschillende voorgestelde wijzigingen aangepast. Met name ten aanzien van de compensatie-eis voor verhard oppervlak zijn veel reacties van gemeenten ontvangen, wat heeft geleid tot een aanpassing van deze regeling in de ontwerpverordening. De ontwerp waterschapsverordening en bijbehorende stukken zijn te raadplegen via onderstaande links:

- Ontwerp WSV: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/wsb-2026-20722.html>
- Ontwerp beleidsregels en hydrologische uitgangspunten: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/wsb-2026-20683.html>

Samenvattend zijn voor de onderstaande 13 onderdelen/activiteiten wijzigingen opgenomen in de ontwerp-WSV.

Wijzigingen water en bodem sturend:

1. Dempen en graven van oppervlaktewater,
2. Aanleggen van duikers,
3. Graven van poelen,
4. Onderbemalen,
5. Aanbrengen van peilregulerende werken in B-watgangen,
6. Aanpassing van regels voor het profiel van vrije ruimte.

Wijzigingen klimaatbestendig bebouwd gebied:

7. Toename van verhard oppervlak,
8. Wijzigen en afkoppelen van verhard oppervlak,
9. Retourbemalen.

Dommelspecifieke wijzigingen:

10. Verwijderen van duikers in A-watgangen vergunningplichtig maken.
11. Generieke stop op de realisatie van nieuwe grondwaterputten.
12. Verankeren van reserveringsgebieden voor waterberging.
13. Geen nieuwe geïsoleerde wateren toestaan.

Ad 2. Aandachtspunten van de commissie ophalen

De hoofdstukken 2, 3 en 5 van de WSV heeft het Algemeen Bestuur gedelegeerd aan het Dagelijks Bestuur. Dit is de bevoegdheid tot vaststelling van naar buiten werkende regels (in het bijzonder vergunningplichten en algemene regels) van de WSV. De hoofdstukken 1, 4 en

6 zijn niet gedelegeerd aan het Dagelijks Bestuur. Dit is het algemene kader van de WSV: de begripsbepalingen in de verordening, beoordelingsregels voor vergunningsplichtige activiteiten en overgangsbepalingen. Deze bevoegdheidsverdeling komt overeen met de bevoegdheidsverdeling die destijds is gemaakt op basis van de Keur.

In de wijziging van de WSV die nu wordt voorbereid wordt er een nieuw hoofdstuk 6 toegevoegd: het aanbrengen, wijzigen of afkoppelen van verhard oppervlak. Dit is een nieuw hoofdstuk, dat niet aan het Dagelijks Bestuur is gedelegeerd. De overgangsbepalingen die nu in hoofdstuk 6 zijn opgenomen (en niet zijn gedelegeerd), worden dan hoofdstuk 7.

Hoewel de besluitvormende bevoegdheid van de voorgestelde wijzigingen grotendeels bij het Dagelijks Bestuur ligt, wordt het belangrijk geacht het Algemeen Bestuur actief te betrekken bij de verdere totstandkoming van de WSV. De commissie wordt daarbij in de gelegenheid gesteld aandachtspunten mee te geven ten aanzien van de ontwerp-WSV. Tijdens de periode van terinzagelegging kunnen belanghebbenden zienswijzen indienen. De opbrengst van deze formele inspraakreacties wordt samen met de aandachtspunten vanuit de commissie betrokken bij de verdere uitwerking van de definitieve WSV en de uiteindelijke besluitvorming in november 2026.

3.2. Risico's

De onderstaande risico's geven de belangrijkste aandachtspunten weer bij de verdere ontwikkeling van het waterbeleid en de verordening. Om deze risico's te beheersen, wordt ingezet op een zorgvuldige afweging van beleidskeuzes en vroegtijdige afstemming met gemeenten. Hiermee kan de uitvoerbaarheid, samenhang en toepasbaarheid van de regelgeving worden versterkt.

1. Risico's met betrekking tot inhoud, draagvlak en uitvoerbaarheid

De voorgestelde compensatie-eisen (80 en 100 mm) en regels voor herinrichting en afkoppelen kunnen de uitvoerbaarheid van projecten beperken en leiden tot vertraging van woningbouw en andere ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast kunnen deze eisen het draagvlak verminderen en de samenwerking met gemeenten onder druk zetten, mede doordat sommige maatregelen raken aan gemeentelijke bevoegdheden.

2. Risico's rondom integraliteit

De huidige uitwerking richt zich voornamelijk op de thema's water en bodem sturend en klimaatbestendig bebouwd gebied, zonder een integrale herziening van de verordening. Hierdoor bestaat het risico dat keuzes onvoldoende in samenhang worden afgewogen, waardoor maatregelen binnen het ene thema ongewenste gevolgen kunnen hebben voor andere onderdelen van de watertransitie.

3. Risico's bij voortzetting van de bestaande WSV

Het verder aanpassen van de huidige verordening bouwt voort op een onvoldoende robuuste basis en combineert oude en nieuwe beleidsuitgangspunten, wat ten koste kan gaan van de samenhang en duidelijkheid. Bovendien sluit de verordening juridisch en technisch niet goed aan op de Omgevingswet, waardoor de kwaliteit en toepasbaarheid van de regelgeving onder druk komen te staan.

4. Financiën

De behandeling van de ontwerp WSV leidt niet tot aanvullende financiële consequenties. Eventuele financiële gevolgen van de voorgestelde wijzigingen worden betrokken bij de verdere implementatie van de WSV. Het betreft de volgende te verwachten financiële consequenties als gevolg van de voorgestelde wijzigingen:

- Er is een risico op extra kosten door een toename van de benodigde capaciteit voor het beoordelen van vergunningaanvragen en het adviseren over de compensatie-eis voor verhard oppervlak.
- Daarnaast is de verwachting dat de vergunningplicht voor retourbemaling (conform voorliggend voorstel alleen voor buiten bebouwd gebied), leidt tot extra kosten voor (vervangings)werkzaamheden van/aan onze (pers)leidingen. Momenteel (tijdens de inspraakperiode) worden de financiële gevolgen en mogelijke beheersmaatregelen in beeld gebracht zodat deze meegenomen kunnen worden bij de besluitvorming van de WSV.

5. Uitvoering en evaluatie

5.1 Bestuurlijke vervolgstappen:

- Terinzagelegging ontwerp WSV van 7 augustus tot en met 18 september 2026.
- Verwerken van de ontvangen zienswijzen en bestuurlijke aandachtspunten.

Vanwege het strakke tijdpad worden de voorstellen gefaseerd behandeld. Prioriteit ligt daarbij bij de onderdelen die door het AB moeten worden vastgesteld. Deze worden daarom eerst aan het DB voorgelegd, zodat besluitvorming door het AB tijdig kan plaatsvinden.

Vervolgens besluit het DB over de onderdelen die binnen zijn eigen bevoegdheid vallen.

- Voorleggen van de definitieve WSV voor bestuurlijke besluitvorming AB:
 - 14 oktober commissie beeldvormend
 - 28 oktober commissie oordeelsvormend
 - 18 november AB besluitvormend

Daarna volgt besluitvorming voor de onderdelen waarover het Dagelijks Bestuur kan besluiten op 1 december.

5.2 Externe communicatie:

Het ontwerp is openbaar beschikbaar gesteld gedurende de terinzagelegging.

Belanghebbenden zijn geïnformeerd over de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

Daarnaast zijn deelnemers aan het participatietraject geïnformeerd over de wijzigingen, het participatieverslag en het vervolgproces.

5.3 Bestuurlijke evaluatie:

N.v.t.

Bijlagen

Bijlage 1: Toelichting op presentatie

Waterschapsverordening

Inhoudsopgave en doel

Inhoudsopgave:

1. Inleiding
2. Proces
3. De wijzigingen
4. Participatie
5. Ontwerp Waterschapsverordening
6. Vervolg

Het doel van deze presentatie is om het AB te informeren, zodat in de commissie BCF aandachtspunten ten aanzien van de ontwerp Waterschapsverordening kenbaar kunnen worden gemaakt.

1. Inleiding: De Waterschapsverordening

- In de Waterschapsverordening staan de regels voor activiteiten bij o.a. beken, sloten en gemalen.
- Het is het wetboek van een waterschap met als doel het beheren en beschermen van het watersysteem
- Ieder waterschap heeft een eigen Waterschapsverordening.
- De Waterschapsverordening is digitaal.
- Vanaf 1 januari 2024 is de Keur technisch en zonder beleidsmatige wijzigingen (beleidsarm) omgezet naar de Waterschapsverordening en de Delegatieverordening.
- De laatste beleidsrijke wijziging van de Keur heeft in 2015 plaatsgevonden.

1. Inleiding: Inzet van instrumenten

- Waterschapsverordening is één van de instrumenten die het waterschap kan inzetten. Andere instrumenten zijn bijv. programma's en stimuleringsregelingen.
- Om de watertransitie te behalen moeten meerdere instrumenten worden ingezet.

1 Inleiding: Onderdelen Waterschapsverordening

- De Waterschapsverordening bestaat uit twee onderdelen:
 - Juridisch stuk: hierin staan regels die zijn gekoppeld aan activiteiten. Uit de verordening blijkt wat wel en niet mag en of er een vergunning of melding nodig is voor een activiteit.
 - Kaart: welke regels gelden waar?

Regels zijn gekoppeld aan een gebied.

1. Inleiding: Beslissingsbevoegdheid

Waterschapsverordening en Delegatieverordening

- AB: algemene bepalingen, aanwijzing *nieuwe* vergunningplichten of algemene regels, begripsbepalingen, overgangsrecht.
- DB: wijziging bestaande vergunningplichten of algemene regels, aanwijzing beperkingengebieden en werkingsgebieden (*gedelegeerde bevoegdheid*).

Beleidsregels bij de Waterschapsverordening:

Altijd DB

1. Inleiding: Aanleiding nieuwe WSV

- Waterschapsverordening nog gebaseerd op WBP4.
- Ontwikkelingen o.a. water en bodem sturend, verstedelijkingsopgave moeten nog worden meegenomen in de WSV.
- Onderdelen van de watertransitie (WBP5) moeten nog worden verankerd in regels.

1. Inleiding: Uitgangspunten beleidsrijke WSV

- Brabantbreed. Gezamenlijk optrekken maar verordening hoeft niet identiek te zijn.
- Ruimte voor waterschapsspecifieke wijzigingen.
- Starten met onderwerpen waar we elkaar op lijken te vinden (Water en Bodem sturend – en Klimaatbestendig bouwen).
- De onderwerpen grondwater, waterkwaliteit en waterveiligheid volgen een autonoom spoor van beleidsontwikkeling en worden dus niet meegenomen in deze wijzigingsronde van de WSV.
- Beleidsrijke wijziging (dus geen nieuwe WSV).

1. Inleiding: Beleidsregels

- Naast de Waterschapsverordening zijn er verschillende beleidsregels. Bijvoorbeeld de beleidsregel voor het dempen en graven van oppervlaktewaterlichamen.
- Het waterschap gebruikt de beleidsregels bij het beoordelen van vergunningsaanvragen.
- De beleidsregels geven nadere invulling aan hoe het waterschap de regels toepast.
- De beleidsregels zijn niet opgenomen in de Waterschapsverordening en worden apart gepubliceerd.
- Het DB stelt beleidsregels vast, het AB wordt hierover geïnformeerd.

2. Proces: Drie fasen

1. Beleidsontwikkeling: wat willen we regelen?
2. Uitwerking en participatie: hoe moeten we dit regelen? In de verordening of in de beleidsregels? Wat vindt de omgeving?
3. Besluitvorming en verwerking in DSO (Digitaal Stelsel Omgevingswet): via het DSO is de Waterschapsverordening voor iedereen raadpleegbaar.

3. Wijzigingen water en bodem sturend

1. Dempen en graven van watergangen/slootjes

[Lees meer](#)

2. Nieuwe duiker plaatsen

[Lees meer](#)

3. Een poel graven

[Lees meer](#)

4. Onderbemalingen

[Lees meer](#)

5. Peilregulerende werken in B-watergangen weghalen

[Lees meer](#)

6. Profiel van vrije ruimte - watersysteem

[Lees meer](#)

3. Wijzigingen klimaatbestendig bebouwd gebied

7. Toename verhard oppervlak

[Lees meer](#)

8. Bestaand verhard oppervlak aanpassen of afkoppelen

[Lees meer](#)

9. Retourbemalen

[Lees meer](#)

3. Wijzigingen Dommelspecifiek

1. Vergunningplicht voor verwijderen van duikers in A-watergangen

Lees meer en reageer

2. Algemene stop op de realisatie van nieuwe putten

Lees meer en reageer

3. Verankering reserveringsgebieden waterberging

Lees meer en reageer

4. Geen nieuwe geïsoleerde wateren graven

Lees meer en reageer

4. Participatie: Aanpak

- Participatietraject uitgevoerd in het voorjaar van 2026 ten behoeve van de beleidsrijke wijziging van de Brabantbrede waterschapsverordening.
- Betrokkenheid van gemeenten, provincie, omgevingsdiensten, terreinbeheerders, natuur- en milieuorganisaties, agrarische organisaties, bouw- en vastgoedsector, ondernemers en inwoners.
- Participatie ingericht als praktijktoets, gericht op de werkbaarheid en uitvoerbaarheid van de voorgestelde regels.
- Inzet van verschillende participatievormen: ambtelijke overleggen en bijeenkomsten, een online participatieplatform, webinars en de mogelijkheid om schriftelijk te reageren.

4. Participatie: Opbrengst

- Via het participatieplatform zijn in totaal 304 reacties ontvangen op de voorgestelde wijzigingen.
- Breed draagvlak voor de doelen van de watertransitie, waaronder klimaatbestendig bouwen en het langer vasthouden van water.
- Veel reacties hadden betrekking op de uitvoerbaarheid van de regels voor verhard oppervlak en retourbemaling. Alle gemeenten in ons beheergebied hebben hun kritiek hierop met ons gedeeld. Waaronder 13 gemeenten die hierover ook een brief verstuurd hebben aan het DB. De kritiek gaat vooral over de compensatie-eis van 100 mm.
- Gemeenten vroegen om meer tijd, bestuurlijke afstemming, samenwerking en ruimte voor maatwerk bij de verdere uitwerking van de regels.
- Er is gewezen op het belang van duidelijke definities, betere onderbouwing en een goede aansluiting op bestaand gemeentelijk beleid.

4. Participatie: Aanpassingen

- De participatie heeft geleid tot aanpassing van diverse voorstellen, waaronder:
 - Voor de compensatie-eis binnen bebouwd gebied toe te werken naar 100 mm met een tussenstap van 80 mm;
 - vergunningplicht voor retourbemaling alleen buiten bebouwd gebied;
 - meldingsplicht in plaats van vergunningplicht voor het verwijderen van peilregulerende werken.
- Daarnaast is besloten meer tijd te nemen voor overleg met gemeenten, verdere uitwerking van de regels en een aangepast inspraak- en besluitvormingstraject.

5. Ontwerp Waterschapsverordening

- De resultaten van de participatie zijn verwerkt in een ontwerp Waterschapsverordening.
- Het dagelijks bestuur heeft de ontwerp Waterschapsverordening op 14 juli vastgesteld.
- De ontwerp Waterschapsverordening ligt van 7 augustus tot en met 18 september 2026 ter inzage.
- Tijdens deze periode kunnen inwoners, bedrijven, gemeenten en andere belanghebbenden een zienswijze indienen op de ontwerpverordening. Ook de commissie BCF kan zaken meegeven aan het dagelijks bestuur.
- Parallel aan de inspraakperiode vindt verdere afstemming plaats met gemeenten, met name over de uitwerking van de regels voor verhard oppervlak.
- Na afloop van de terinzagelegging worden de ontvangen zienswijzen beoordeeld en verwerkt.
- De uitkomsten van de inspraak en de commissiebehandeling worden betrokken bij de definitieve besluitvorming over de Waterschapsverordening.

Van: Mathijs Kuijken

Verzonden: dinsdag 15 september 2026 14:34

Aan: Bestuurszaken <Bestuurszaken@dommel.nl>

Onderwerp: Fw: Insturen schriftelijke insprekbijdrage waterschapsverordening

Onderwerp: Schriftelijke insprekbijdrage namens gemeente Reusel-De Mierden – op Tweede wijzigingsbesluit 2026 Waterschapsverordening – Commissievergadering Algemeen Bestuur d.d. 16-09-2026

Geachte voorzitter, leden van het Algemeen Bestuur,

Namens gemeente Reusel-De Mierden maak ik, Mathijs Kuijken, wethouder, van de gelegenheid gebruik om, nu wij niet in persoon bij de commissievergadering van woensdag aanstaande aanwezig kunnen zijn, onze zorgen schriftelijk met u te delen als insprekbijdrage bij de oordeelvormende bespreking van het Tweede wijzigingsbesluit 2026 Waterschapsverordening.

Ons belang bij dit onderwerp

Als gemeente, gelegen binnen het werkgebied van Waterschap de Dommel, zijn wij direct belanghebbende bij de uitvoering van de voorschriften vastgelegd in de voorgelegde ontwerpverordening. Deze voorschriften raken zowel aan onze wettelijke taken op het gebied van riolering en waterbeheer, als aan de gemeentelijke opgaven waar wij voor staan, met name op het gebied van woningbouw. Wijzigingen in de verordening werken daarmee direct door in de uitvoeringspraktijk van onze gemeentelijke taken. In onze schriftelijke zienswijze op de voorgelegde ontwerpverordening hebben wij dit nader onderbouwd.

Onze belangrijkste zorg: de volgorde van besluitvorming

Juist gelet op dit belang hebben wij als organisatie grote moeite met de planning van dit proces. Op 16 september 2026 spreekt het Algemeen Bestuur al oordeelvormend over de verordening, terwijl de zienswijzen die wij en andere partijen indienen op de ontwerp Waterschapsverordening daarbij nog niet worden betrokken. Deze zienswijzen komen pas bij een latere oordeelvormende commissievergadering over de definitieve versie van de verordening op tafel.

Deze volgorde doet naar ons oordeel geen recht aan de bezwaren en zorgen die wij in onze zienswijze naar voren zullen brengen. Evenals aan de bijstelling van de verordening die daaruit naar onze mening zou moeten volgen. Wanneer het Algemeen Bestuur zich al een oordeel vormt over de inhoud van de verordening vóórdat de zienswijzen zijn beoordeeld en verwerkt, ontstaat het risico dat bestuurlijke posities zich al hebben vastgezet op het moment dat de inbreng van indieners daadwerkelijk aan de orde komt.

Deze gang van zaken wekt bij ons, als organisatie die zorgvuldig invulling wil geven aan haar inbreng in dit traject, niet het vertrouwen dat de zienswijzen volwaardig kunnen worden meegewogen door het waterschapsbestuur. Een zorgvuldig besluitvormingsproces vereist naar onze overtuiging dat zienswijzen tenminste worden betrokken vóórdat er oordeelvormend over de inhoud van de verordening wordt gesproken.

Ons verzoek aan het Algemeen Bestuur

Wij verzoeken het Algemeen Bestuur om:

1. Bij de oordeelvorming van 16 september 2026 uitdrukkelijk te onderkennen dat deze plaatsvindt zonder de zienswijzen, en zich nog geen definitief standpunt te vormen over de inhoud van de verordening;

2. Te bevestigen dat de zienswijzen bij de volgende (besluitvormende) bespreking een volwaardige en inhoudelijke rol krijgen, inclusief de mogelijkheid dat deze daadwerkelijk tot aanpassing van de verordening leiden.

Wij vertrouwen erop dat u deze zorg over de zorgvuldigheid van het proces serieus neemt en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Namens gemeente Reusel-De Mierden

M. Kuijken
Wethouder

Waterschap De Dommel
Postbus 10001
5280 DA Boxtel

uw brief: 15 september 2026
uw kenmerk:
ons kenmerk: 26.18123
zaaknummer: Z260002475
behandeld door: [REDACTED]
telefoonnummer: 0497-[REDACTED]
bijlage(n):
onderwerp: Inspraakreactie Commissievergadering 16-9-2026 namens gemeente Bladel
verzonden:

Geachte commissieleden,

Op 16 september 2026 behandelt u tijdens de Commissie Bestuur, Communicatie en Financiën de beleidsrijke wijziging van de Waterschapsverordening. Deze vergadering is oordeelsvormend. Naar mening van de gemeente Bladel is het niet passend om op dit moment in het proces een oordeelsvormende vergadering te houden. Ik roep u dan ook op om meer ruimte in het proces in te bouwen zodat er meer recht wordt gedaan aan de inspraakreacties van partners. In deze brief licht ik dit graag verder toe.

Deze oordeelsvormende vergadering komt op een moment waarop de termijn voor het indienen van zienswijzen nog loopt. Tot en met vrijdag 18 september 2026 is het mogelijk om zienswijzen in te dienen. Door 2 dagen voor deze deadline een oordeelsvormende vergadering te houden, is het niet mogelijk om de inhoud van binnengekomen zienswijzen mee te nemen in uw oordeel. Er lopen daardoor 2 processen parallel aan elkaar, namelijk uw oordeelsvorming en de oordeelsvorming vanuit de externe partijen/de terinzagelegging. Met name in de conceptfase vinden wij het belangrijk dat de input uit beide oordeelsvormende trajecten niet naast elkaar bestaat, maar dat er een wisselwerking is.

Wij vragen u daarom dan ook om meer ruimte in te bouwen zodat in de conceptfase de zienswijzen van de gemeenten en andere externe partijen betrokken kunnen worden bij uw oordeelsvorming. In oktober volgen opnieuw beeld- en oordeelsvormende vergaderingen. Hierin worden onze zienswijzen wel behandeld en verwerkt. Wat ons betreft is dit echter te laat in het proces: tijdens deze commissievergaderingen wordt namelijk de definitieve versie besproken. De ruimte om nog wijzigingen aan te brengen en discussies over fundamentele veranderingen te voeren is in deze fase zeer beperkt. Het dan pas betrekken van de zienswijzen bij uw oordeel doet naar onze mening niet voldoende recht aan de inspraakprocedure en de fundamentele inhoudelijke bezwaren.

Tijdens het participatieproces hebben een groot aantal gemeenten al laten weten dat zij op diverse punten van de Waterschapsverordening bezwaren hebben. Ondanks enkele aanpassingen zijn deze bezwaren nog niet volledig van tafel. Gemeente Bladel heeft daarom een zienswijze ingediend, welke in samenwerking met de gemeenten binnen het Klimaatportaal Zuidoost Brabant is opgesteld. Voor de inhoud hiervan verwijs ik u naar de zienswijze. De termijn om een zienswijze in te dienen vergt van gemeenten veel, aangezien de procedure grotendeels tijdens het zomerreces plaatsvond. Voor veel gemeenten is het daarom gezien de bestuurlijke procedures en doorlooptijden pas mogelijk om op de laatste dag van de terinzagelegging daadwerkelijk een zienswijze in te dienen. Dit heeft ook effect op de mogelijkheid om in te spreken dan wel schriftelijk te reageren tijdens de Commissievergadering van 16 september, omdat nog niet iedere partij een beslissing heeft kunnen nemen over het indienen van een zienswijze en de inhoud hiervan. Zij kunnen daarom inhoudelijk in de Commissievergadering van 16 september nog niet altijd een standpunt innemen.

Deze brief heeft een digitale ondertekening. Deze heeft dezelfde waarde als een handgeschreven ondertekening.

Daarnaast wijzen wij u erop dat pas enkele dagen voor deze vergadering bekend werd dat de beleidsrijke wijziging van de Waterschapsverordening besproken zou worden op 16 september. Ook dit beperkt de mogelijkheden van partijen om aanwezig te zijn danwel in te spreken bij de Commissievergadering, omdat dit agendatechnisch niet meer in te passen is of omdat er te weinig voorbereidingstijd is. Daarom benadrukken wij graag dat het aantal sprekers tijdens de Commissievergadering naar onze mening waarschijnlijk geen goede weerspiegeling zal zijn van het daadwerkelijke sentiment.

Om bovenstaande redenen vragen wij u om meer ruimte in het proces in te bouwen. Er dient voldoende ruimte in het proces te zijn zodat de zienswijzen van partners en met name gemeenten juist ook in de conceptfase besproken worden en onderdeel zijn van uw oordeelsvorming. Daarnaast dienen partners voldoende tijd te krijgen om zich voor te bereiden op een mogelijke inspraakreactie. Zoals het proces nu is ingericht, zijn deze mogelijkheden echter zeer beperkt.

Hoogachtend,

Valid Signed by Arnoud van Hulst
on 15-09-2026

Arnoud van Hulst
Wethouder gemeente Bladel

ACTIE- EN TOEZEGGINGENLIJST COMMISSIE BCF

*Per commissie wordt een actie- en toezeggingenlijst bijgehouden. In deze lijst houden we de acties en toezeggingen van de commissie BCF bij.
De toezeggingen die zijn opgenomen in de memorie van antwoord worden niet herhaald in deze actie- en toezeggingenlijst.*

Toegezegd in BCF	Actie / Toezegging	PH	Status
6-5-2026	2.1 Burap 2025-3 en jaarrekening 2025 Tot nu toe wordt een correctie van 4% op de exploitatielasten begroting gehanteerd. Ter voorbereiding van de Beleidsbegroting 2027 wordt hierover een extern advies ingewonnen dat gedeeld wordt met het AB.	Vincent Lokin	Loopt
6-5-2026	2.1 Burap 2025-3 en jaarrekening 2025 Themasessie transformatieproces (inclusief organisatieontwikkeling clustermanagers) najaar 2026	Vincent Lokin	Loopt
17-6-2026	2.5 Zienswijze ontwerpbegroting BHIC 2027 en mjp 2027-2030 Toegezegd is te informeren naar alternatieven voor het BHIC en erop terug te komen of hier daadwerkelijk een voordeel mee te behalen is.	Vincent Lokin	Afgehandeld, waterbrief verstuurd d.d. 01-09-2026